

සබ්බාසව සුත්‍රයේ මැදුම් මග

කටුකුරුන්දේ ඤාණනන්ද හිතනු

සබ්බාසච සූත්‍රයේ මැදුම් මග

‘පහන් කණුව’ දෙසුමක්

කටුකුරුන්දේ ඥාණානන්ද භික්ෂු

ප්‍රකාශනය
කටුකුරුන්දේ ඥාණානන්ද සඳහම් සෙනසුන් භාරය

2017

ධම් දනයකි
මුදලට විකිණීම සපුරා තහනම් වෙයි.

ප්‍රථම මුද්‍රණය - 2017 අප්‍රේල්

සියලුම හිමිකම් ඇවිරිණි

මුදලට විකිණීම සඳහා හෝ ලාභ ලැබීම පිණිස වන සියලු ආකාරයේ උපුටා ගැනීම්, නැවත පළ කිරීම් සපුරා තහනමය. මෙම දහම් පොත ධම් දනයක් ලෙස නැවත පළ කිරීමට කටුකුරුන්ගේ ඥාණනඤ සදහම් සෙනසුන් භාරය වෙත විමසීම් යොමු කරන්න. ධම් ග්‍රන්ථ සහ දේශනා සඳහා පිවිසෙන්න

www.seeingthroughthenet.net

ISBN 978-955-3962-47-8

විමසීම්

කටුකුරුන්ගේ ඥාණනඤ සදහම් සෙනසුන් භාරය
කිරිල්ලවලවත්ත, දම්මල්ල, කරදන.

දුරකථනය: 0777127454

knssb@seeingthroughthenet.net

මුද්‍රණය

කොලිටි ප්‍රින්ටර්ස්

17/2, පැඟිරිවත්ත පාර, ගංගොඩවිල, නුගේගොඩ.

දුරකථනය: 0114870333

ධර්ම දානයකි

මුදලට විකිණීම සපුරා තහනම් වෙයි.

කතු හිමියන්ගේ දහම් පොත් ලබාගත හැකි ස්ථාන:

1. සුනිල් විජේසිංහ මහතා - 39/10, ශාන්ත ඊටා පාර, ගල්කිස්ස.
2. හේමමාලා ජයසිංහ මහත්මිය
29/8, පැඟිරිවත්ත මාවත, මිරිහාන, නුගේගොඩ.
3. චන්දන විජේරත්න මහතා
23/79A, 1 වන පටුමග, ධර්මපාල පෙදෙස, තලවතුගොඩ.
4. ඩබ්ලිව්. ඒ. ඊසාන් උච්චිත මහතා - 25, කඩ වීදිය, දේවාලේගම.
5. එස්. ඒ. ලයනල් මහතා
140/19, රුහුණසිරි උද්‍යානය, හක්මන පාර, මාතර.
6. සිරිමා විජේරත්න මහත්මිය - 15, ඇලපාන, රත්නපුර.
7. ඒ. ජී. සරත් චන්ද්‍රරත්න මහතා
'සමන්', ඇරැවුල හංදිය, කන්ඩලම පාර, දඹුල්ල.
8. ජේ. ඒ. ඩී. ජයමාන්න මහතා
ජයමාන්න චත්ත, ලඞුයාය, කුරුණෑගල පාර, කුලියාපිටිය.
9. මහාවාසී කේ. එම්. විජේරත්න, දන්ත විද්‍යා පීඨය,
පේරාදෙණි විශ්ව විද්‍යාලය, පේරාදෙණිය.
10. වෛද්‍ය පී. වීරසිංහ මහතා
බණ්ඩාර බුලංකුලම, ලංකාරාම පාර, අනුරාධපුර.
11. ආර්. ඒ. චන්දි රණසිංහ මහත්මිය
ස්ටුඩියෝ 'වායා', රෝහල හන්දිය, පොළොන්නරුව.
12. තේරා විජේසුන්දර මහත්මිය
ඉළක්පිටිය බෙහෙත් ශාලාව, ඉළක්පිටිය, ගැටහැත්ත.
13. ඩී. සී. ඒ. නිශ්ශංක මහතා - 91A, වුඩ්වර්ඩ් පාර, ගාල්ල.
14. පියදස සමරකෝන් මහතා
සුදුවැලි පැලැස්ස, කිරින්ද, තිස්සමහාරාමය.

www.seeingthroughthenet.net

www.facebook.com/seeingthrough

හැඳින්වීම

සබ්බාසව සූත්‍රයේ මැදුම් මග

ළඟදී නිකුත්වූ ‘පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 10 වෙළුමෙහි ඇතුළත්වූ අංක 207 පහන් කණුව දෙසුම් කියවා බැලූ පසු, එහිදී අප විවරණය කළ ‘සබ්බාසව’ සූත්‍රයෙහි සුවිශේෂ වැදගත්කම පෙනීගියෙන් එය වෙනම පොත් පිංචක් ලෙස උචිත ග්‍රන්ථ නාමයක් හා හැඳින්වීමක් සහිතව මෙසේ එළි දක්වමු.

දේවාලේගම පොත්ගුල්ගල සෙනසුනෙහි වැඩවෙසෙද්දී අප විසින් ‘පහන් කණුව’ දෙසුම් 209 ක් දේශනා කරන ලදුව ඒ අතුරෙන් දෙසුම් 20 ක් (අංක: 183 සිට 202 දක්වා) ‘පව්ව සමුප්පාද ධර්මය’ විග්‍රහ කිරීමට කැප වූයෙන් ඒ සියල්ල පළමුව වෙළුම් 4 කින්ද පසුව පුස්තකාල වෙළුමක් වශයෙන්ද නිකුත් විය. එහිදී, ‘ස්පඨිය’ පිළිබඳව වූ 15 වෙනි දෙසුම පාඨකයින්ගේ විශේෂ අවධානයට ලක්වූයෙන් එය ‘ස්පඨියේ ආශ්වසිය’ නමින්ද, එහි ඉංග්‍රීසි අනුවාදය ‘The Miracle of Contact’ නමින්ද නිකුත් කැරුණි. එසේම මෙම 207 වෙනි පහන් කණුව දෙසුම ‘සබ්බාසව සූත්‍රයේ මැදුම් මග’ යන ග්‍රන්ථ නාමය යටතේ මෙසේ එළිදක්වමු.

මිසදිටු ‘දෝර ගලායන’ මෙවන් යුගයක නිවන් මග හෙළි පෙහෙළි කිරීමට අප විසින් පවත්වන ලද දෙසුම් මෙසේ මුද්‍රණයෙන් එළිදක්වීමට පරිත්‍යාගශීලී සැදැහැවතුන් ඉදිරිපත්වීම ආදර්ශවත්ය. ඔවුන් සැමගේ උතුම් නිවන් පැතුම් මුදුන්පත්වෙවා! යි ආශීවාද කරමු.

– අනුශාසක
(2560) 2016 අගෝස්තු

කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද සදහම් සෙනසුන් භාරය ප්‍රකාශක නිවේදනය

'කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද සදහම් සෙනසුන් භාරය' පූජ්‍ය කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද ස්වාමීන් වහන්සේ විසින් සම්පාදිත සියලුම ධර්ම ග්‍රන්ථ හා දේශික ධර්ම දේශනා පිරිසිදු ධර්ම දනයක් වශයෙන්ම ධර්ම පිපාසිත ලෝකයාහට ප්‍රදානය කිරීමේ උත්වහන්සේගේ අභිමතාර්ථය ඉටු කිරීමට ඇප කැප වී සිටියි. මේ අනුව ධර්ම ග්‍රන්ථ මුද්‍රණය සහ බෙදහැරීම පිළිබඳ කාර්යභාරයන්, ධර්ම දේශනා සංයුක්ත තැටිගත කිරීම සහ www.seeingthroughthenet.net වෙබ් අඩවිය, www.facebook.com/seeingthrough සමාජ ජාල අඩවිය පවත්වා ගෙන යාමත් කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද සදහම් සෙනසුන් භාරයේ වගකීම වනු ඇත.

දෙස් විදෙස් වැසි ධර්මිකාමී පාඨක ශ්‍රාවක විශාල පිරිසක් වෙනුවෙන් ක්‍රියාත්මක වන මෙම පුළුල් ධර්ම දාන වැඩ පිළිවෙලට දායකවීමට කැමති පින්වතුන් හට පහත සඳහන් බැංකු ගිණුමට තම ආධාර මුදල් යොමුකිරීමට අවස්ථාව ඇත.

මෙම ධර්ම දාන වැඩපිළිවෙලට ආධාර එවීම පිළිබඳ සියලු විමසීම්:

කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද සදහම් සෙනසුන් භාරය
කිරිල්ලවල වත්ත, දම්මුල්ල, කරදන.
දුරකථන අංක: 0777127454
ඊමේල් ලිපිනය: knssb@seeingthroughthenet.net

ආධාර මුදල් යොමු කිරීම:

කටුකුරුන්දේ ඥාණනන්ද සදහම් සෙනසුන් භාරය (K.N.S.S.B)
ගිණුම් අංක: 007060000241
සම්පත් බැංකුව, SWIFT: BSAMLK LX
ශාඛා අංකය: 070
ශාඛාව: ආර්. ජී. සේනානායක මාවත, කොළඹ - 07.

අමා ගඟ

මහවැලි ගඟ උතුරට හැරවීමෙන් පසු එතෙක් නිසරු මුඩු බිම් ලෙස පැවති පෙදෙස්වල සිදුවූයේ ඉමහත් වෙනසෙකි. පිපාසයට පැත් බිඳක් නොලබා සිටි ගොවිහු පෙදෙස පුරා නිහඬව ගලා යන සිසිල් දිය දහරින් පිනා ගියහ. මැලවුණු ගොයම සරුව නිල්වන්ව කරලින් බර විය. මල් පලින් ගැවසීගත් තුරු-ලිය බලා සැනසෙන පෙදෙස් වැසියෝ තුටු කඳුළු වගුළහ.

දහම් අමා ගඟ 'උතුරට' හැරවීමේ වැඩ පිළිවෙළක් මෙයට තෙවසරකට පෙර ඇරඹුණි. දහම් පත-පොත තබා 'එද-වෙල' සඳහා වත් වියපැහැදුම් කිරීමට වත්-කමක් නැත්තෝ, නිහඬව නොමිලයේ ගලායන අමිල දහම් අමා දිය දහරින් සදහම් පිපාසය සන්සිඳුවා ගත්හ. අරිටු මිසදිටු හැර, සැදහැයෙන් සරුව, ගුණ නුවණින් බරව පිළිවෙත් මගට නැමී ගත්හ. ලොවී-ලොවුතුරු මල් පල නළා ගනිමින් හද පුරා පිරි බැතියෙන් නන් අයුරින් සොම්නස පළකළහ.

'ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණ භාරය' නමින් දියත් කළ මෙම ධර්මදාන වැඩපිළිවෙළ සඳහා අපගෙන් වැයවූවේ පිරිසිදු ධර්මදාන සංකල්පය පමණි. අමාගඟ 'උතුරට' හැරවූවේ සසුන් ගුණ හඳුනන පරිත්‍යාගශීලී සැදහැවත්හුමය. 'නිවනේ නිවීම' පොත් පෙළ එළි දැක්වීමෙන් නොනැවතී 'පහන් කණුව ධර්මදේශනා' පොත් පෙළෙහි 'බර පැන' දැරීමටත්, දෙස්-විදෙස්වල දහම් පිපාසිතයින් උදෙසා අප අතින් ලියැවෙන අනිකුත් පොත-පත ඒ අයුරින්ම එළි දැක්වීමටත් ඔවුහු උත්සුක වූහ. 'දෙන දේ පිරිසිදුවම දීමේ' අදහසින් අමිල වූ දහම ඊට නිසි ශෝභන මුද්‍රණයකින්ම ධර්මකාමීන් අතට පත් කිරීමට පියවර ගත්හ. මුද්‍රිත පිටපත් සංඛ්‍යාව අවසන්වනු හා සමගම 'නැවත මුද්‍රණ' පළකිරීමෙන් දහම් අමා ගඟ වියළී යා නොදීමට දැඩි අදිටනකින් ඇප කැපවූහ.

'පොත් අලෙවිය' පිළිබඳව මෙකල බහුලව දක්නට ලැබෙන වාණිජ සංකල්පයට පිටුපා, තහංචිවලින් තොරව, තමන් අතට නොමිලයේම පත් කැරෙන 'දහම් පඬුර' තුළින් ධර්මදාන සංකල්පයෙහි අගය වටහාගත් බොහෝ පාඨක පින්වත්හු තමන් ලද රස අහරක්, නැ-හිතවතුන් සමග බෙද-හද ගන්නාක් මෙන් නොමසුරුව අන් දහම් ලැදියනටද දී ධර්ම දායට සහභාගී වූහ, ඉහුදු නොනැවතී, ශක්ති පමණින් 'ධම් ග්‍රන්ථ මුද්‍රණභාරයට' උරදීමටද ඉදිරිපත්වූහ, ඇතැමෙක් ලොකු කුඩා දහම් පොත් මුද්‍රණය කරවීමේ හා නැවත-නැවත මුද්‍රණය කරවීමේ බරපැන ඉසිලීමට පවා පසුබට නොවූහ.

සම්බුදු සසුන මේ ලක් පොළොවෙහි පවතින තාක් මේ දහම් අමාගග ලෝ සතුන් සිත් සනහමින් නොසිඳී ගලා යේවා යනු අපගේ පැතුමයි.

“සබ්බදනං ධම්මදනං ජිනාති”

මෙයට,
සසුන් ලැදි
කටුකුරුන්දේ ඤාණනන්ද හිඤ්ඤ

පොත්ගුල්ගල ආරණ්‍ය සේනාසනය
'පහන් කණුව'
කන්දේගෙදර, දේවාලේගම.
2000 ජුනි 05 (2544 පොසොන්)

සබ්බාසව සුත්‍රයේ මැදුම් මග
(ප්‍රථම මුද්‍රණය)

පිටපත් 1000 කින් යුත් මෙම ප්‍රථම මුද්‍රණය රත්නපුර නව නගරයේ පදිංචි පියතිස්ස රණසිංහ සහ මල්ලිකා රණසිංහ මහත්ම මහත්මීන් විසින් එළිදක්වනු ලබනුයේ පරලෝසැපත් තම ආදරණීය දෙමවුපියන් වන දේවාලගම විසූ විශ්‍රාමලක් විදුහල්පති වාල්ස් රණසිංහ මහතාට සහ එම මහත්මියටද, කුරුවිට හික්ගස්හේනේ විසූ විශ්‍රාමලක් විදුහල්පති ඒ. ඩී. පීරිස් මහතාට සහ එම මහත්මියටද පුණ්‍යානුමෝදනා පිණිස බැවින් මෙම ධර්මදානය කුශලය ඔවුන් සැමටම පරම ශාන්ත උතුම් නිව්‍යාණාවබෝධය පිණිස උපනිශ්‍රය සම්පතක්ම වේවායි පතමු.

— අනුශාසක
(2560) 2016 අගෝස්තු

සබ්බ පාපස්ස අකරණං
කුසලස්ස උපසම්පදා
සචිත්ත පරියොදාපනං
එතං බුද්ධානසාසනං

- බුද්ධ චග්ග, ධම්ම පදාය

හැම පවිත්
කුසල් වෙනටම
සිත පිරිසිදු
සස්න මෙයමැයි හැම

වැළැකුම
එළැඹුම
කැරුම
බුදුන්ගෙම

සබ්බාසව සූත්‍රයේ මැදුම් මග

(පහන් කණුව ධර්ම දේශනා අංක 207)

‘නමො තස්ස භගවතො අරහතො සමමා සම්බුද්ධස්ස’

සමාහිතො සමපජානො සතො බුද්ධස්ස සාවකො
ආසවෙ ච පජානාති ආසවානඤ්ච සමභවං
යත් වෙතා නිරුජ්ඣන්ති මගඤ්ච ඛයගාමිනං
ආසවානං ඛයා භික්ඛු නිව්ඡාතො පරිනිබ්බුතො

සැදහැවත් පින්වතුනි,

අරහත් ඵලයේ ඇති විශේෂම ලක්‍ෂණය තමයි ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය වීම. ඒ නිසාම තමයි රහතන් වහන්සේලා බිණාසව නමින් හැඳින්වෙන්නේත් නිවන ආශ්‍රවක්‍ෂය නමින් හැඳින්වෙන්නේත්. නිර්වාණගාමී ප්‍රතිපදාව තුළ ආසව කියන වචනයට ලැබෙන වැදගත්කම ඒ අනුව හිතාගන්න පුළුවන්. අද අපි දේශනාවට මාතෘකාව හැටියට ඉතිවුත්තක පාළියෙන් උපුටා ගත්තු ගාථා දෙක ඇත්ත වශයෙන්ම ආසව කියන පදය පිළිබඳ අපි විවරණයකට ප්‍රස්තාවනාවක් වගෙයි. ඒ සූත්‍රය ආරම්භ කෙරෙන බුද්ධචරිතය උද්ධෘත කරල දක්වතොත් මේ ආකාරයෙන්.

‘වුත්තං හෙතං භගවතා වුත්තමරහතාති මෙ සුත්තං, තයො මෙ භික්ඛවෙ ආසවා කතමෙ තයො? කාමාසවො, භවාසවො, අවිජ්ජාසවො. ඉමෙ ඛො භික්ඛවෙ තයො ආසවාති.’

භාග්‍යවතුන් වහන්සේ විසින් මෙය වදාරන ලද්දී මවිසින් අසන ලද්දේය. ‘මහණෙනි, මේ ආසවයෝ තිදෙනෙකි. කවර තිදෙනෙක් ද? කාමාසවය, භවාසවය, අවිජ්ජාසවය, මේය මහණෙනි, ආසවයෝ තිදෙන.’ ඉතින් මෙන්න මේ විදියට ආරම්භ කරලා, බුදුරජාණන් වහන්සේ එතෙන්දී ඒ ප්‍රකාශ කළ අර්ථය මේ සූත්‍රයේ දක්වන්නේ ගාථා දෙකකින්. ඒ දෙක තමයි අපි මාතෘකා කළේ.

සමාහිතො සමපජානො - සතො බුද්ධස්ස සාවකො
ආසවෙ ච පජානාති - ආසවානඤ්ච සමභවං

යස් වෙනා නිරුජ්ඣනනි - මගඤ්ච ඛයගාමිනං
ආසවානං ඛයා භික්ඛු - නිව්ඡාතො පරිනිබ්බුතො

මේකෙ අපීය - සමාධිමත්ව, සමපජ්ඤාඤය කියන මනා නුවණින් යුක්ත වූ සතිමත් බුද්ධ ශ්‍රාවකයා ආශ්‍රවයන් දැනගන්නවා. ඒ වගේම ආශ්‍රවයන්ගේ හට ගැනීම දැනගන්නවා. යම් තැනක ආශ්‍රවයන් නිරුද්ධ වෙනව නම් එයත් දැනගන්නවා. ඒ නිරුද්ධවීම කරා යන මාර්ගයත් දැනගන්නවා. ආශ්‍රවයන් ගේ ඤය වීමෙන් භික්ඛුව තෘෂ්ණා කුසගින්න නොමැතිව පිරිනිව්වියේ වෙයි. මේ ඒ ගාථාවල අපීයයි. මේ ගාථා ආශ්‍රවයෙන් අපට භිතාගන්න පුළුවන් බුද්ධ ශ්‍රාවකයකු විසින් අවශ්‍යයෙන්ම ආශ්‍රවයනුත්, ආශ්‍රවයන්ගේ හට ගැන්මත්, එහි නිරෝධයත්, එහි නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවත් දැනගතයුතු බව.

ඒවගේම අපට හමු වෙනවා මැදුම් සඟියේ සමමා දිට්ඨි සූත්‍රය. ඒ සමමා දිට්ඨි සූත්‍රයේ දී පින්වතුනි, අපේ අග්‍ර ශ්‍රාවක සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ සමමා දිට්ඨිය හඳුන්වන දහසය ආකාරයක් දක්වනවා. සරල එකේ ඉඳල ගැඹුරින් ගැඹුරට යන දහසය ආකාරයකින් සමමා දිට්ඨිය විග්‍රහ කරනවා. විග්‍රහ කරල අවසානයේදී දහසයවෙහි සමමා දිට්ඨි විග්‍රහය හැටියට ඉදිරිපත් කරන්නේ ආශ්‍රවයන් පිළිබඳවයි. මේ ආකාරයටයි සාමාන්‍යයෙන් සිංහලෙන් කිව්වොත් සාරිපුත්ත මහ රහතන් වහන්සේ ඉදිරිපත් කරන්නේ 'යම් අවසථාවක ආර්ය ශ්‍රාවකයෙක් ආශ්‍රවයන් දන්නවා නම්, ආශ්‍රවයන්ගේ හට ගැනීම දන්නවා නම්, ආශ්‍රවයන්ගේ නිරෝධයද දන්නවා නම්, ආශ්‍රවයන්ගේ නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව දන්නවා නම්, එතෙකින් ආර්ය ශ්‍රාවකයෙක් සමමා දිට්ඨිය ඇත්තෙක් වෙනවා.' එහෙම කියල ර්ලගට තේරුම් කරනවා මොනවද මේ ආශ්‍රව තුන - කාමාසවො, භවාසවො, අවිජ්ජාසවො. ර්ලගට ආසව සමුදය දක්වන්නේ 'අවිජ්ජා සමුදයා ආසව සමුදයො' අවිද්‍යාව හටගැනීමෙනුයි ආශ්‍රව හටගන්නේ. ර්ලගට ආසව නිරෝධය කියන එක තෝරන්නේ, 'අවිජ්ජා නිරොධා ආසව නිරොධො.' අවිද්‍යාව නිරෝධ වීමෙනුයි ආශ්‍රව නිරුද්ධ වන්නේ. ආසව නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාව හැටියට දක්වන්නේ ආයඪී අෂටාංගික මාර්ගයයි. එයින් අපට සමමා දිට්ඨියට අවශ්‍ය කාරණය ඒ ආශ්‍රව පිළිබඳව ප්‍රකාශ වුණා.

දැන් කෙළින්ම අපි ආසව කියන වචනය දිහා බලමු. ඇතැම් වචන තේරුම් ගැනීමේදී අපට නිරුක්තිය දක්වාම යන්න සිද්ධ වෙනවා. මේ ආසව කියන වචනය හැදිලි කියන හැටි බැලුවොත් 'ආසවනතීති ආසවා.' 'ගලාගෙන එන' කියන අර්ථයෙන් ආශ්‍රව කියල කියනවා. සාමාන්‍ය ව්‍යවහාරයේ ආසව කියන වචනය එනවා, මද්‍ය සාරය පිළිබඳව - මත්පැන් පිළිබඳව. ඒක තුළින් අපට අර්ථ දෙකක් මතුකරගන්න පුළුවන් මේකට අදාළව. මද්‍ය සාරය ගැන හිතල බලන කොට ඒවායේ තියනවා මත් කරන සවභාවයක්. ඒ වගේම එකතැන පල්වීමෙන් පැසවීමෙන් ඇතිවෙන මත්වෙන ගතිය ආසව ලෙස හැඳින්වෙනවා. ඒ වගේම ඒ ආසව එහෙම නැත්නම් මද්‍ය සාරයේ සාරයට, එහෙම නැත්නම් රොඩ්ඩට, ශක්තියක් තියනවා තවත් ඒ වගේම මද්‍ය සාර නිපදවන්න, ඒකට තවත් එකතු කරන දේවල්වලට ගලාගෙන ගිහිල්ලා, ඒවත් මත්වෙන සවභාවයට පත්කරවන ශක්තියක් මද්‍ය සාරවල තියනවා. මේ අනුව කල්පනා කරල බලනකොට ලෝකයා මත්වෙන ලොකුම මත්වීම් තුනයි බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ කාමාසව, භවාසව, අවිජ්ජාසව වශයෙන් දක්වලා තියෙන්නේ. දීර්ඝ කාලයක් කාමයන් තුළම පැළඹීම තුළින් කාමයන් තුළම මත්වෙලා ඒ තුළ පල්වෙලා පැසවලා ඒ ඇතිවන ආශ්‍රවයන් තමා කාමාසව. භවය කියල කියන පැවැත්ම - සිතින් මවා ගත්තු මේ මමය කියල මාගේය කියල සිතාගත්තු ඒ පැවැත්ම තුළ පැළඹිලා ඒ විදියට මත්වෙලා, පල්වෙලා ඇතිකරගත්තු ආශ්‍රව භවාසව. අවිද්‍යාව තුළම අක්කාරය තුළම අක්කාරයටම කැමැත්තෙන් ඒක තුළම දීඝී කාලයක් පල්වෙලා ආව ආශ්‍රව අවිජ්ජාසව කියලා හිතාගන්න. සාමාන්‍යයෙන් සරල වශයෙන් ගත්තොත් අපට කියන්න තියෙන්නේ මෙන්න මේ ගලාගෙන ඒම පිළිබඳ අර්ථය මෙතන වැදගත් වන බවයි. ඒකට හේතුව මේ දේශනාව තව ඇතට යනකොට තේරුම් ගන්න පුළුවන්. ඒ වගේම මැදුම් සඟියේ දෙවන සූත්‍රය හැටියට සබ්බාසව සූත්‍රය සංග්‍රහ කරන්න සංගීති කාරක මහ රහතන් වහන්සේලා තීරණය කළේ මොකද, මේ ආසව යන පදය ඒ තරම්ම වැදගත් නිසයි.

සබ්බාසව සූත්‍රය මැදුම් සඟියේ දෙවන සූත්‍රයයි. ඒක ආරම්භ කරන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ මෙන්න මේ පාඨයෙන්. 'සබ්බාසව සංවර පරියායං චො භික්ඛවෙ දෙසිසසාමී.' මහණෙනි මම නුඹලාට සියලුම ආශ්‍රවයන් සංවර කරන පරියාය - ක්‍රමය - කියා දෙනවා.

එතකොට මැදුම් සඟියේ පළවෙනි සූත්‍රයේ - මූලපරියාය සූත්‍රයේ තියෙන්නේ 'සබ්බධම්මමූලපරියායං වො භික්ඛවෙ දෙසිස්සාමි' කියලා ඒ සූත්‍රය ආරම්භවන්නේ මහණෙනි, මම හැම දේකම, හිතට එන හැම අරමුණකම මුල් ආකෘතිය, මුල් ක්‍රමය පෙන්නනවා. දේශනා කරනවා කියලා මූලපරියාය සූත්‍රය දේශනා කළා. මෙතෙක්දී සියලු ආශ්‍රවයන් සංවර කිරීමේ ක්‍රමය දේශනා කරනවා කියලා සබ්බාසව සූත්‍රය වදාරනවා. ඊළඟට තව වැදගත් කාරණයක් ආරම්භයේදීම ප්‍රකාශ කරනවා. මේ ආශ්‍රව සංවර කිරීම හෝ ඤය කිරීම ගැන බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරන්නේ මෙහෙමයි.

'ජානතො අහං භික්ඛවෙ පසසතො ආසවානං ඛයං වදමී. නො අජානතො නො අපසසතො' මහණෙනි, මම කියනවා දන්නනුට දකින්නනුටමයි ආශ්‍රවයන් ඤයවීමක් ඇත්තේ. නොදන්නනුට නොදකින්නනුට නොවේ. අන්න ඒක තුළින් හිතාගන්න පුළුවන් අර අවිද්‍යාවට ඇති සම්බන්ධතාව. අවිද්‍යාව නිසා නම් ආශ්‍රව ඇතිවන්නේ දැනගැනීම දකගැනීම තුළිනුයි ආශ්‍රව ඤය කරන්න පුළුවන්. අන්න ඒ ටික අපට හිතාගන්න පුළුවන්. ඊළඟට කියවෙනවා 'කිඤච භික්ඛවෙ ජානතො කිඤච පසසතො ආසවානං ඛයං වදමී.' කුමක් දැන ගැනීමෙන්ද කුමක් දැකගැනීමෙන්ද ආශ්‍රවයන් ඤයවන්නේ. ඔන්න වැදගත් කාරණයක් එතෙක්දී එළියට එනවා. 'යොනිසො මනසිකාරඤච අයොනිසො මනසිකාරඤච' එතකොට දැනගතයුතු වන්නේ ප්‍රධාන වශයෙන් ආර්ය ශ්‍රාවකයා යෝනිසෝ මනසිකාරයත් අයෝනිසෝ මනසිකාරයත් අතර වෙනසයි. ඒකට හේතුව බුදුරජාණන් වහන්සේ දක්වනවා. ඉස්සෙල්ල කියන්නේ අයෝනිසෝ මනසිකාරයයි. ඒ වචනය අපි මේ පින්වතුන්ට කියල දීල තියන නිසා අමුතුවෙන් විග්‍රහ කරන්න ඕන නැහැ. සාමාන්‍යයෙන් සලකා ගන්න පළමුවෙනි වරට අහන අය. අයෝනිසෝ මනසිකාරය කියන එක තමයි ලෝකයා තුළ වැඩියෙන්ම තියෙන්නේ. 'අනිසි ලෙස මෙනෙහි කිරීම' කියල හිතාගන්න. යෝනිසෝ මනසිකාරය නිසියාකාරයෙන් මෙනෙහි කිරීම. ඔන්න ඉස්සෙල්ල කියනවා අයෝනිසෝ මනසිකාරය ගැන. 'අයොනිසො භික්ඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පනනා වෙ ව ආසවා උප්පජ්ජනති උප්පනනා ව ආසවා පච්චින්නති' අනිසි ආකාර මෙනෙහි කිරීම තුළින් සිදුවන්නේ කුමක්ද? නූපන්නාවූ ආශ්‍රවයන් උපදිනවා. උපන්නාවූ ආශ්‍රවයන් වැඩෙනවා. අනික් පැත්තට. 'යොනිසො ව ඛො

හිකඛවෙ මනසිකරොතො අනුප්පනනා වෙ ච ආසවා න උප්පජ්ජනති උප්පනනා ච ආසවා පහීයනති' නිසි ආකාර මෙතෙහි කිරීම තුළින් නූපන්නාවූ ආශ්‍රව උපදින්නෙ නැහැ. උපන්නාවූ ආශ්‍රව ප්‍රහීණ වෙනවා. ඔන්න ඕක තුළ යෝනිසෝ මනසිකාරය අයෝනිසෝ මනසිකාරය කියන වචන දෙකේ වැදගත් කම ගැන, ඉතාමත්ම වැදගත් කාරණයක් මෙතෙක්දී මතු කරනවා. ඇත්ත වශයෙන් ඒ කාරණය ධර්මය පිළිබඳ ප්‍රශ්න කරන බටහිර උගතුන් ඇතුළු බොහෝ දෙනාට ගැටළුවක්. දූන් බැඳූ බැල්මට පරස්පර විරෝධී කියමනක්, අර සාරිපුත්ත සවාමීන් වහන්සේගේ ප්‍රකාශය තුළ තියනවා, මොකක්ද? උන්වහන්සේ ආශ්‍රව හඳුන්වා දෙන්නේ කාමාසව, භවාසව, අවිජ්ජාසව යනුවෙන්. එතනත් අවිද්‍යාව කියන වචනය සඳහන් වෙනවා. එතකොට අවිද්‍යාවත් ආශ්‍රවයක්. ඊළඟට ඒ ආශ්‍රවයන්ගේ සමුදය හටගැනීම දක්වනකොට කියනවා 'අවිජ්ජා සමුදයා ආසව සමුදයො' අවිද්‍යාව ඇතිවීමෙන් ආශ්‍රව ඇතිවෙනවා. කල්පනා කරල බලන්න පින්වතුනි, බැඳූ බැල්මට උභතෝකෝටික ප්‍රශ්නයක්නෙ, ගැලපෙන්නෙ නැති කියමනක්නෙ. ආශ්‍රවවලින් එකක් අවිද්‍යාව. එහෙම තියෙද්දීත් කියනවා ආශ්‍රවයන් හටගන්නෙත් අවිද්‍යාව නිසා. ඒක ටිකක් ගැඹුරු කාරණයක්. නමුත් අපි කියාපු පල්වීම පිළිබඳ කාරණයත්, දූනගැනීම පිළිබඳ කාරණයත් අනුවයි මෙය විසඳගත යුත්තේ.

මේක නිසාම තමයි සබ්බාසව සූත්‍රයේ පළමුවෙන්ම මේ දඹනිය මේ දැකීම පිළිබඳව පෙන්වුම් කරන්නේ. මේක විසඳගන්න අමාරු මහ පුදුම ගැටළුවක්. කොනක් සොයාගන්න බැරි අවිද්‍යාවක් ඇවිල්ල තියනවා. නමුත් අවිද්‍යාව තුළ පල්වීම තුළින් අර කියාපු ආකාරයට දිගටම ඇදිල යන ගතියක් තියනවා. ඒක දිගටම ඇදිල යාම වළක්වන සංවර කරන එකම ක්‍රමය තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ මතු කරල දුන්න යෝනිසෝ මනසිකාරය. අපි කලින් කියල තියනවා මේ පින්වතුන්ට, යෝනිසෝ මනසිකාරය ඇත්ත වශයෙන් ගැඹුරින් ගත්තොත් ප්‍රඥවේ මුල බිජයයි. කෙනෙකුට කියන්න පුළුවන් අපි පාඨග්ජනයො අපට ඇති ප්‍රඥාවක් නැහැ. ප්‍රඥව තියෙන්නේ රහතන් වහන්සේලාටයි, ආර්යයන් වහන්සේලාටයි කියලා. නමුත් කා ළඟත් තියනවා මනසිකාරය. අපි ඕවා ගැන හුගක් විස්තර කියල තියනවා අපේ පටිච්චසමුප්පාද දේශනාවල. හැම කෙනෙකුටම අයෝනිසෝ කියන එක යෝනිසෝ කර ගන්න පුළුවන්. යෝනිසෝ මනසිකාරය

තමයි ප්‍රඥාවේ මූල බිජය. අන්ත ඒ නිසා තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ මතු කරල දක්වන්නේ ආර්ය ශ්‍රාවකයා පළමුවෙන්ම දැනගන්න ඕනෑ දේ, දැක ගන්න ඕනෑ දේ ඒ යෝනිසෝ මනසිකාරයත් අයෝනිසෝ මනසිකාරයත් අතර වෙනසයි. මොකද යෝනිසෝ මනසිකාරය තුළින් තමයි අවිද්‍යාවේ පිටකොන්ද බිඳින්නේ. අපි එහෙම කියමු. මොකද නූපත් අවිද්‍යා ආශ්‍රව නූපදින හැටියටත් උපත් අවිද්‍යා ආශ්‍රව ප්‍රභීණ කිරීමටත් අපට උපකාර වන්නේ යෝනිසෝ මනසිකාරයයි. ඔන්න එතන ඉඳල යමු.

මේ දේශනාව හිතන්න හිතන්න ගැඹුරු පුදුම දේශනාවක්, මැදුම් සහියේ සඳහන් මේ දෙවෙනි දේශනාව, මුල් දේශනාව වගේම. එතෙත්දී බුදුරජාණන් වහන්සේ තව දුරටත් කියනවා දෙන්නෙක් පිළිබඳව. අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා කියන්නේ ධර්මඥනය නැති පුද්ගලයා. ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයා කියන එක්කෙනා අනිත් පැත්තෙන්. ඔන්න ඉස්සෙල්ල කියනවා අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා පිළිබඳව. අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා මෙතෙහි කළ යුතු ධර්ම දන්නෙ නැහැ. නොමෙතෙහි කළ යුතු ධර්ම දන්නේ නැහැ. මෙතෙහි කළ යුතු ධර්ම නොදැනීම නිසාත් නොමෙතෙහි කළ යුතු ධර්ම නොදැනීම නිසාත් නොමෙතෙහි කළ යුතු ධර්ම මෙතෙහි කරනවා. මෙතෙහි කළ යුතු ධර්ම මෙතෙහි කරන්නෙ නැහැ. ඊළඟට ඒකෙ ආදීනවත් පෙන්නුම් කරනවා. අර කලින් කියාපු ආකාරයට නොමෙතෙහි කළ යුතු ධර්ම මෙතෙහි කිරීම තුළින් නූපන්නාවූ කාමාශ්‍රව, භවාශ්‍රව, අවිද්‍යාශ්‍රව උපදිනවා. උපන්නාවූ ආශ්‍රව වැඩෙනවා. කෙටියෙන් සලකාගන්න, කලින් කියාපු ආකාරයට එතකොට යෝනිසෝ මනසිකාරය තුළින් නූපන්නාවූ ආශ්‍රව උපදින්නෙත් නැහැ. උපත් ආශ්‍රව වැඩෙන්නෙත් නැහැ. අන්ත ඒකයි ආනිශංසය. එතකොට යෝනිසෝ මනසිකාරය නොදැනීම නිසා අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා 'අයෝනිසෝ' වැරදි විදියට මෙතෙහි කරනවා.

ඊළඟට වැරදි විදියට මෙතෙහි කරන ක්‍රම දක්වල තියනවා ඒ සූත්‍රයේ. හුගක් කියන්න තියන නිසා කෙටියෙන් කියන්න උත්සාහ කරනවා. මේවා ගැන යම් යම් අවසථාවල සඳහන් කරලත් තියන නිසා, බුදුරජාණන් වහන්සේ අශ්‍රැතවත් පෘථග්ජනයාගේ චිත්ත ක්‍රමය ගැන මෙහෙමයි දක්වන්නේ. ඒ තැනැත්තා අනිසි ආකාරයට මෙතෙහි කරන්නේ කොහොමද? 'මම' කියන සංකල්පය ඉස්සරහට දගෙන.

මන්න අතීතය ගැන අග්‍රැතවත් පෘථග්ඡනයා මෙහෙම හිතනවා. 'මම අතීතයෙහි වූයෙමි ද, අතීතයෙහි නො වූයෙමි ද, අතීතයෙහි කවරෙක් වූයෙමි ද, අතීතයෙහි කෙසේ වූයෙමි ද, කවරෙක් වී කවරෙක් වූයෙමි ද' මම කියන කථාව ඉස්සරහට දලයි මේ විදියට තර්ක විතර්ක මෙනෙහි කරන්නේ. ඊළඟට අනාගතය ගැනත් මෙහෙමයි මෙනෙහි කරන්නේ. මම අනාගතයෙහි කවරෙක් වන්නෙමි ද, අනාගතයෙහි මම නො වන්නෙමි ද, අනාගතයෙහි කෙසේ වන්නෙමි ද, අනාගතයෙහි කවරෙක් වී කවරෙක් වන්නෙමි ද? ඒ අනාගතය පිළිබඳව. වර්තමානය පිළිබඳවත් ඇතුළතින් සැකයක් උපදවා ගන්නේ මේ විදියටයි. මම ඉන්නවද, මම නැද්ද, මම කවරෙක්ද, මම කෙසේ කෙනෙක්ද. ඊළඟට තියෙන්නේ මේ සත්ත්වයා කොහෙන්ද ආවෙ, කොහාටද යන්නෙ - 'මම' කියල කියන එක ආත්මය බව පේනවා - මේ ඔක්කොම වෙන්නේ මම කියන එක ඉස්සරහට දල අයෝනිසෝ මනසිකාරයෙන් තර්ක කරන්නට පටන් ගත්තු නිසා. ලෝකයා තුළ - අනෙක් හැම ආගමකම තියෙන්නේ ඔය අයෝනිසෝ මනසිකාරයෙන් හදගත්තු දේයි.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නුම් කරනවා ඒ විදියට අතීතය පිළිබඳවත් අනාගතය පිළිබඳවත් වර්තමානය පිළිබඳවත් මෙනෙහි කිරීම තුළින් දෘෂ්ටි හයකින් එකකට වැටෙන බව. මොනවද ඒ දෘෂ්ටි හය. එක්කො දැඩිව ගන්නව 'මට ආත්මයක් තිබේ.' එහෙම නැත්නම් මට ආත්මයක් නැත - අතී මෙ අතතා. නතී මෙ අතතා. ඒක දැඩිව ගන්නවා. සත්‍ය දෘෂ්ටියක් හැටියට. එහෙම නැත්නම් හිතනවා මම ආත්මයෙන් ආත්මය හඳුනාගන්නවය. එහෙමත් නැත්නම් අනාත්මයෙන් අනාත්මය හඳුනාගන්නවය. එහෙමත් නැත්නම් අනාත්මයෙන් ආත්මය හඳුනාගන්නවය. අන්තිම හයවෙනි එක වශයෙන් දක්වන්නේ කථා කිරීමේ, විඳීමේ ශක්තිය ඇති මේ සසර හොඳ නරක කම් විපාක විඳින මේ මගේ ආත්මය - අන්ත ආත්මය කියන එක පැහැදිලි කරන ආකාරය - සදකාලිකයි, සථිරයි, ශාසවතයි, වෙනස් වෙන්නේ නැහැ. අන්ත දැඩිවම ආත්ම දෘෂ්ටියේ පිහිටියා. ඒ ආකාරයට දෘෂ්ටි හයකින් එකකට වැටෙනවා. ඒ අග්‍රැතවත් පෘථග්ඡනයා.

ඊළඟට ග්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රාවකයාගේ චිත්තනය. එයා මෙනෙහි කළ යුතු ධර්ම දන්නවා. නො මෙනෙහි කළ යුතු ධර්ම දන්නවා. නො

මෙතෙහි කළ යුතු ධර්ම මෙතෙහි කිරීම නිසා ඇතිවන ආදීනවත් දන්නවා. ඒවා ගැන අපි කෙටියෙන් සලකා ගනිමු. මෙතෙහි කළ යුතු ධර්ම මොනවද කියලා ඊළඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වනවා. කොහොමද එයා මෙතෙහි කරන්නේ, මෙය දුකයි කියලා 'ඉදං දුකඛනති' මේ දුකට හේතුවයි කියලා මෙතෙහි කරනවා. මේ දුක නිරෝධයයි කියලා මෙතෙහි කරනවා. මේ දුක නිරෝධගාමිනී ප්‍රතිපදාවයි කියලා මෙතෙහි කරනවා. කොටින්ම කියතොත් වතුරාධීසත්‍යය අනුව මෙතෙහි කිරීමයි. මමය, පුද්ගලයාය යන කථාන්තර නැතිව වතුරාධීසත්‍යය අනුව මෙතෙහි කිරීමයි යෝනියෝ මනසිකාරය. ඒ මෙතෙහි කිරීමේ අවසාන කෙලවර වශයෙන් බුදුරජාණන් වහන්සේ දක්වන්නේ ඒ මෙතෙහි කිරීම තුළින් ඒ ආර්ය ශ්‍රාවකයා - ඒක පිළිබඳව කාල සීමාවක් නැතත් - ඇතැම් විට ඤාණකව ඇතැම් විට පහුවෙලා හරි ඒ මෙතෙහි කිරීම තුළින්ම සකකාය දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාස කියන සංයෝජන තුන කඩා ගන්නවා. ඒ ආර්ය ශ්‍රාවකයා පිළිබඳව. ඔන්න එතකොට ඒ දඬිනය. ඊළඟට බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්වුම් කරනවා සංවර ක්‍රම හය. 'අඤ්චිකඛවෙ ආසවා දසසනා පහාතබ්බා,' මහණෙනි, ආශ්‍රවයන් තියනවය දඬිනයෙන් ප්‍රභාණය කළ යුතු. අපි කෙටියෙන් සඳහන් කරමු. සංවර කිරීම තුළින් ප්‍රභාණය කළ යුතු ආශ්‍රවයන් තියනවා. පටිසේවනය කියලා කියන්නේ පාවිච්චි කිරීම. එහෙම නැත්නම් ප්‍රතිසේවනය කිරීම තුළින් සංවර කළ යුතු ආශ්‍රවයන් තියනවා. අධිවාසනා කියලා කියන්නේ ඉවසීම තුළින් සංවර කළ යුතු ආශ්‍රව තියනවා. ඊළඟට පරිවජ්ජන කියන වර්ජනය කිරීම - මග හැරීම - තුළින් ජය ගත යුතු, සංවර කර ගත යුතු, ආශ්‍රවත් තියනවා. ඊළඟට 'විනොදනා' කියන දුරු කිරීම තුළින් සංවර කර ගත යුතු ආශ්‍රවත් තියනවා. අවසානයට කියනවා භාවනාව තුළින් සංවර කර ගත යුතු ආශ්‍රවත් තියනවා. ඔය එක එකක් අපි කෙටියෙන් සලකා ගනිමු.

දඬිනයෙන් ප්‍රභාණය කළ යුතු ආශ්‍රවයන් සකකාය දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාස කියන ඒවායි. ඒවා අර කියාපු මනසිකාරය තුළින් ප්‍රභාණය කළ යුතු වෙනවා. ඒ නිසාමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ වදළේ - මේ පින්වතුන් සිහිපත් කර ගන්න, 'සභාවසස දසසන සමපදය තයසසු ධම්මා ජහිතා භවනති' කියලා. ඊළඟට මතක් කර ගන්න 'දිට්ඨිංච අනුපගමම සීලවා දසසනෙන

සමපනෙනා' ඒ ඔක්කොම දඹීනයේ ඇති වටිනාකම, දඹීනයෙන් ප්‍රභාණය කරනව මිසක් වෙන ක්‍රමයකින් ප්‍රභාණය කරන්න බැහැ. අල්ලල ඉවතට දන්න බැහැ. සකකාය දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාස ප්‍රභාණය කළ යුත්තේ දැකීමෙන්මයි. අර කියාපු වතුරාඨී සත්‍යය අනුව මෙතෙහි කිරීමෙන්මයි. වැරදි දෘෂ්ටිය ගැන කියන කොට බුදුරජාණන් වහන්සේ යොදන වචන ටික සඳහන් කරන්න බැරි වුණා. අග්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා මේ වින්තනය කෙළවර කරන හැටි බුදුරජාණන් වහන්සේ මහ පුදුම වචන මාලාවකින් කියනවා. මහණෙනි මේක අන්තිමට දිට්ඨිගතං, දිට්ඨිගහණං, දිට්ඨිකතාරං, දිට්ඨිවිසුකං, දිට්ඨිවිප්පජ්ජිතං, දිට්ඨිසංයොජනං ... ඔහොම වචන රාශියක් තියනවා. ඒ තැනැත්තා අර දෘෂ්ටි තුළින් ගිහිල්ලා දෘෂ්ටි කාන්තාරයක වනලැහැබක අතරමං වෙනවා. ඒ තැනැත්තා කවදවත් ජාති, ජරා, මරණවලින් මිදෙන්නෙ නැහැ, අර කියාපු අග්‍රැතවත් පෘථග්ජනයා. ශ්‍රැතවත් ආර්ය ශ්‍රැවකයා, 'මම' ඉස්සරහට ගන්නෙ නැතුව බුදුරජාණන් වහන්සේලා පමණක් සාමුකකංසික දේශනා වශයෙන් ඉදිරිපත් කළ වතුරාඨී සත්‍යය අනුව මෙතෙහි කිරීමෙන් මෙතෙක් කඩා ගන්න බැරි වුණ සකකාය දිට්ඨි, විචිකිච්ඡා, සීලබ්බතපරාමාස කඩාගන්නවා.

ඊළඟට 'සංවරයෙන් ප්‍රභාණය කළ යුතු' කියන තැනදී කෙටියෙන් සළකා ගන්න. 'ඉඤ්ජියෙසු ගුත්තද්වාරතා' ඒ කියන්නේ ඉඤ්ජියයන් සංවරය පිළිබඳවයි. 'විසාතපරිලාහ' කියන යෙදුම මේ සංවරය ගැන කියනකොට දැක්වෙනවා, යම් විදියකට වැරදි මෙතෙහි කිරීම් තුළින් ඉඤ්ජියයන් අසංවර කිරීම තුළින් යම් වෙහෙස පරිලාහ දැවිලි ඇතිවෙනවා නම් සංවර කිරීම තුළින් ඒවා නැතිවෙනවා. ටිකක් හිතල බලන්න, ඇස සංවර නොකිරීම තුළින් යම් ආශ්‍රව එන්න පුළුවන් නම් වෙහෙස දැවිලි ඇතිවෙන, ඇස සංවර කිරීම තුළින් ඒවා නැතිවෙනවා. ඒ වගේම ඇස, කන, නාසය, දිව, කය, මනසත් ඇතුළුව ඒ ආයතන හය ගැන ඒ ආකාරයට බුදුරජාණන් වහන්සේ දේශනා කරනවා. ඔන්න ඒ 'සංවරා පහාතබ්බා' ගැනයි. ඒ යම් ආශ්‍රවයන් ඉඤ්ජිය අසංවර කර ගැනීම තුළින් ගලාගත එනවා නම් සංවර කර ගැනීම තුළින් ඒවා නැති වෙනවා. ඒවා ආශ්‍රය කර ගෙන ඇතිවෙන 'විසාතපරිලාහ' කියන ඒ වෙහෙස දැවිලි ආදිය නැති වෙනවා. ඒ සංවරා පහාතබ්බා.

ඊළඟට ‘පටිසෙචනා පහතබ්බා’ ප්‍රතිසේවනය කියල කියන්නේ පින්වතුනි, අපේ වචනයෙන් කියනවා නම් පාවිච්චි කිරීම. එතනදී දක්වන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ සංඝයා වහන්සේලාට ජීවත් වීම සඳහා ඇත්තවශයෙන් අවශ්‍ය අවම ටික තමයි. වස්ත්‍රය, ආහාරය, සේනාසනය, ගිලන්පස. ඇත්තවශයෙන් මේ හැම සංවරයක් ගැන සඳහන් වන තැන්වල ‘පටිසඛ්ඛා යොනිසො’ කියන වචනය සඳහන් වීම වැදගත්. යෝනිසෝ මනසිකාරය කියන වචනයට දීප්‍ර වැදගත් කමම තමයි, ‘යොනිසො’ කියන්නේ නුවණින් සලකා බලමින්. ඉඤ්ඤ සංවරය ගැන කියන කොටත් ‘පටිසඛ්ඛා යොනිසො’ නුවණින් සලකා බලමින් ඇස වහගන්නවා. ඇත්තවශයෙන්ම ඉඤ්ඤ සංවරය ගැන කියන කොට ඇහැ, කන, නාසය වහගන ඉන්න බැහැනෙ. ඒ වෙනුවට අපි පෙන්වා දුන්නා නියම වචනය. ‘ඉඤ්ඤෙසු ගුත්තචාරතා’ ඉඤ්ඤයන් පිළිබඳ දෙරටු පාලයෙක්, රක්තා ලද දෙර ඇති බව කියන්නේ අවසථානුකූලව දෙර වහගන්න පුළුවන් වෙන්න ඕන. ඒකයි සංවරය. සංවරය වෙන්නෙ ඒක අනුවයි. ඒක ‘පටිසඛ්ඛා යොනිසො’ නුවණින් සලකා බලා අවසථානුකූලව ඇහැ, කන, නාසය වහගන්නවා අර කියාපු කෙලෙස් අරමුණුවලින්.

ඒ වගේම දැන් මෙතෙක්දී අපි හිතමු වස්ත්‍රයක් අවශ්‍යනෙ ඒකෙ අවම ප්‍රයෝජනය සලකාගෙන ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂා පාඨයේ කියන ආකාරයට ‘පටිසඛ්ඛා යොනිසො විචරං. පටිසෙචාමි යාවදෙව සීතසස පටිසාතාය උණසස පටිසාතාය ඩංසමකසවාතාතපසිරිංසප සමඵසසානං. පටිසාතාය යාවදෙව හිරිකොපීන පටිච්ඡාදනඝං.’ ඔය විදියට සීතල උණය මැසි මදුරු ආදීන්ගෙන් සිදුවන පීඩා වැලැක්වීමටත් ඒවගේම ‘හිරිකොපීන පටිච්ඡාදනඝං’ විලි වසාගැනීම සඳහා කියලා අවම ප්‍රයෝජනය ගැන සලකාගෙන විචරය පරිහරණය කරනවා. ඊළඟට පිණ්ඩපාතය පිළිබඳව ‘පටිසඛ්ඛා යොනිසො’ ඒව ගැන අපි කොතෙකුත් කියල තියනවා. මේ පින්වතුනුත් යම් ප්‍රමාණයකට කරනවත් ඇති. ඒ ප්‍රත්‍යවේක්‍ෂාව ආහාරය පිළිබඳව. නුවණින් කල්පනා කරලා මේ ආකාරයට මම මේ ආහාරය ගන්නේ ‘නෙව දවාය න මදය, න මණ්ඩනය, න විභුසනය’ ආදී වශයෙන් සාමාන්‍ය පුද්ගලයින් ගන්නවා වගේ නොවෙයි. විනෝද වීමට, ශරීරය වඩා ගැනීමට නොවෙයි. ‘යාවදෙව ඉමසස කායසස ධීතියා.’ ‘හුදෙක්’ අන්න ‘හුදෙක්’ වචනය ඉස්සර වෙනවා. හුදෙක් මේ කය පවත්වා

ගැනීම සඳහා සීතියා යාපනය යැපීම සඳහා විහිංසුපරනියා බඩගිනි වේදනාව නැති කරලා බුහමවරියාවට අනුග්‍රහයක් හැටියට, ආහාර නොගෙන ඉන්න බැරි නිසා ගන්නවා. මේ විදියට පැරණි වේදනාව නැතිකර ගන්නවා මේ ආහාර ගැනීමෙන්. වැඩිපුර ආහාර ගැනීමෙන් හට ගන්නා අලුත් වේදනා ඇති කර ගන්නේ නැහැ. මගේ පහසු විහරණය සැලසීම සඳහා කියලා භාවනාවට ගැලපෙන විදියට සලකලා ඒ ආහාරය ගන්නවා. ඊළඟට සේනාසනය පිළිබඳවත් වස්ත්‍ර ගැන කිව්ව ආකාරයටයි තියෙන්නේ. සීතල, උෂ්ණ, මැසි, මදුරු ආදී පීඩනයන් ගෙන් බේරීම සඳහාත් 'යාවදෙව උතුපරිසසය විනොදනං.' සෘතුවලින් ඇතිවන පීඩනයන් වළක්වා ගැනීම සඳහාත්. අවම වශයෙන් ගිලන්පස ගැන කියන්නෙන් ඒ විදියටමයි. 'උප්පනනානං සාරීරිකානං වෙය්‍යාබාධිකානං වෙදනානං' උපන්නා වූ ශාරීරික වේදනා දුරුකර ගැනීම සඳහා, ඒවා නො ගෙන හිටියොත් අර කියාපු දූවිලි ඇතිවන නිසා බේත් හේත් ගන්නවා. ඒවා තමයි 'පටිසෙවනා පහාතබ්බා' ප්‍රතිසේවනයෙන් පාවිච්චියෙන් දුරු කර ගත යුතු ආශ්‍රව.

ඊළඟට කියනවා 'අධිවාසනා පහාතබ්බා' ඉවසීම තුළින්, මොනයම් හේතුවකින් හරි අර කියාපු අවම අවශ්‍යතා අපට නො ලැබුනා නම් ඒකට කැ කෝ ගහල හිත දූෂ්‍ය කරගන්නේ නැතුව ඉවසන්න පුරුදු වෙන්න ඕන. ඉවසන දේවල් ගැන සඳහන් කරන්නේ මෙහෙමයි. යම්කිසි හිඤ්චක් පිළිබඳව 'බමො' හොති. ඒ ඉවසීමේ ශක්තිය තියනවා. සීතල, උෂ්ණය, කුසගින්න, පිපාසය, මැසි මදුරු ආදී කරදර ආවොත් ඒව නවත්ත ගන්න බැරිනම්. ඒ වගේම රෝග පීඩා, බරපතල වේදනා ආදිය, ඒවා ඉවසීමේ ශක්තිය ඇතිකර ගන්නවා. 'දුරුත්තානං, දුරාගතානං වචනපථානං' අනික් අය කියන අපවාද ආදිය දරා ගැනීමේ ශක්තිය ඔන්න ඔය විදියට යම් යම් දේවල් දරා නො ගැනීම නිසා නො ඉවසීම නිසා උපදින්න පුළුවන් නම් වෙහෙස දූවිලි ආදිය ඉවසීම තුළින් ඒක නැති වෙනවා. අන්න 'අධිවාසනා පහාතබ්බා.'

ඊළඟට කියනවා 'පරිවජ්ජනා පහාතබ්බා' වර්ජනය කිරීම මගහැරීම තුළින්. ඒකට නිදහ්න හැටියට දක්වන්නේ මේ ආකාරයටයි. යම්කිසි හිඤ්චක් වණ්ඩ ඇතුන්, අසුන්, බල්ලන්, ඒ විදියෙ සතුන් මගහරිනවා. ඊළඟට කටුවුල් ආදිය මගහරිනවා. එපමණක් නොවෙයි

තමන්ට අපකීර්තිය එන්න පුළුවන් පාපක මිත්‍රයින් ඇසුරු කිරීම, අගෝචර සභාන ඇසුරු කිරීම ඒ විදියේ දේවල් දුරු කරනවා. දුරින්ම දුරු කරනවා. මොකද ඒවා දුරු නො කිරීම තුළින් තමන්ට අපවාද ආදී නොයෙකුත් කරදර එන්ට පුළුවන් නිසා 'විභාතපරිලාභ' ආදිය එන්ට පුළුවන් නිසා, ඒවා වර්ජනය තුළින් ජයගන්න පුළුවන්. ඒකත් සංවර ක්‍රමයක්.

ඊළඟට කියනවා 'විනෝදනා පහාතබ්බා.' විනෝදන කියන්නේ දුරු කිරීම - විනෝදවීම නොවෙයි. අන්න එතෙක්දී දක්වන්නේ සාමාන්‍යයෙන් ගිරිමානන්ද සූත්‍රයේ පහාන සඤ්ඤ හැටියට දක්වන කාරණාමයි. මොනවද ඒ? යම්කිසි හික්කුමක් 'උපපනනං කාමචිතකකං නාධිවාසෙති, පජහති, විනෝදෙති, ධ්‍යනතීකරොති අනභාවං ගමෙති' ඔය විදියටයි කියන්නේ. කාම චිතකක, ව්‍යාපාද චිතකක, විහිංසා චිතකක, උපන්න උපන්නාවූ පාපක අකුසල ධර්ම ඒවා පිළිබඳව ගත යුතු ප්‍රතිපත්තිය මොකක්ද, දුරු කරනවා. ඒ දුරු කිරීම පිළිබඳ යෙදෙන වචන සමූහයක් ඉතාම වැදගත්. ටිකක් ගැඹුරින් කල්පනා කරල බැලුවොත්, නාධිවාසෙති, පජහති, විනෝදෙති, ධ්‍යනතීකරොති අනභාවං ගමෙති, කියන ඒ වචන අපි පුංචි උපමාවකින් කියමු. අපි හිතමු මේ පින්වතුන්ගේ ගෙදරට වැදගත් වැඩක් කරගෙන ඉන්න අතරේ කවුරු හරි වැදගැම්මකට නැති බේබද්දෙක් එනවා. අපි කියනවා තමුසෙ මෙතෙන්ට ඕන නැහැ යනවා කියලා. මෙයා ඒක අහන්නෙ නැහැ. ඇතුළු වෙන්න හදනවා. තල්ලු කරල දනවා එළියට. ඒ වුණාට මිනිහා ආපහු එන්න හදනවා. ඊළඟට මොකද කරන්නේ තව ඇතට තල්ලු කරගෙන තල්ලු කරගෙන ගිහිල්ලා මේ බේබද්ද ගේට්ටුව උඟටම ගෙනියනවා. ඊළඟට ගේට්ටුවෙකුත් එළියට තල්ලු කරලා ගේට්ටුව වහනවා. අන්න ටිකක් හිතන්න ඒ විදියට නාධිවාසෙති කියන්නේ නො ඉවසයි. පළමුවෙන් කියාපු පියවර. තමුසේ මෙතෙන්ට අවශ්‍ය නැහැ යන්න කියනවා. 'නාධිවාසෙති, පජහති' - ආයෙත් යන්න කියනවා. විනෝදෙති - තල්ලු කරගෙන යනවා. ධ්‍යනතීකරොති - කියන්නේ අන්න වත්තෙ කෙළවරටම තල්ලු කරගෙන ගිහිල්ලා ගේට්ටුවෙන් එහා පැත්තට දලා, අනභාවං ගමෙති - එන්න බැරි විදියට යතුරු දනවා. ඔය පොඩි උපමාවකින් කිව්වෙ. අන්න ඒ විදියට කාම චිතකක, ව්‍යාපාද චිතකක, විහිංසා චිතකක, පාපක අකුසල ධර්ම දුරු කිරීම තුළින් සංවර විය යුතුයි. මොකද එසේ සංවර නො කිරීම තුළින්

යම් වෙහෙසක්, දැවිල්ලක් ඇති වෙනවා නම් සංවර කිරීම තුළින් ඒවා නැති වෙනවා.

අන්තිමට තියෙන්නේ භාවනා. ‘අප්පි භික්ඛවෙ ආසවා භාවනා පහාතබ්බා.’ වැඩිම තුළින් දුරු කළ යුතු ආශ්‍රව තියනවා. ඒවා මොනවාද, එතෙත්දී කෙලින්ම දක්වන්නේ සති, ධම්මච්චය, චිරිය, පීති, පසසදධි, සමාධි, උපෙකධා කියන ඒ බොජ්ඣංග ධර්ම. ඒවත් නිවනට නැඹුරු කරලා වඩන හැටියට. ‘ඉධ භික්ඛවෙ භික්ඛු පටිසංඛා යොනිසො සතිසමෙබ්බාජ්ඣංගං භාවෙති විවෙකනිසංහිතං, විරාග නිසංහිතං, නිරොධ නිසංහිතං, වොසසගගපරිණාමිං’ ඒ විදියට අතින් ඒව ගැනත් සිතාගන්න. සති, ධම්මච්චය ආදී බොජ්ඣංග, ‘විවෙක නිසංහිතං’ ආදී ඒ වචන හතරෙන්ම කියන්නේ නිවනයි. විවෙක නම් වූ නිරෝධ නම් වූ නිවන ආශ්‍රය කරගෙන නිවනට එල්ල කරගෙන සති, ධම්මච්චය ආදී බොජ්ඣංග වඩනවා. එතෙත්දීත් කියන්නේ ඒවා නො වැඩිම තුළින් යම් වෙහෙස දැවිලි ආදිය ඇති වෙනවා නම් වැඩිම තුළින් ඒවා නැති වෙනවා. ඔය සාමාන්‍ය හැදින්වීම. මේවා තෝරන්න ගිහිල්ලා දසසන කියන එක මූලට එන නිසා කෙනෙක් හිතනවා එහෙනම් සෝවාන් වෙන්න ඒ දර්ශනය ඇතිකර ගන්න බණ ඇහැව්වම ඇති. අනිත් ඒවා ඕන නැහැ. අර කියාපු ආහාර ප්‍රත්‍යවේක්ෂා ආදී අනෙක් කටයුතුත් ඕන නැහැ. භාවනාවකුත් ඕන නැහැ. ඒ වැරදි අදහසක්. බුදුරජාණන් වහන්සේ යම් දේශනාවක් ඉදිරිපත් කලා නම් හරි ක්‍රමානුකූලයි. අර දර්ශනය වැදගත්. ‘සමමා දිට්ඨි පුබ්බංගමා’ සමමා දිට්ඨිය පෙරටු වෙනවා. අපි කිව්වනේ අවිද්‍යා ආශ්‍රවය, දිට්ඨි ආශ්‍රවය, ඒවා මර්දනය කරල ඕනෑ අනිත් ඒවා ඔක්කොම කරන්න. ඒක ඉබේ පහලවෙන දෙයක් නොවෙයි. ඒවට අදළයි අනික් ඒවත්. ඒක නිසා එහෙම හිතන්න නරකයි. අර අනික් ඒවත් භාවනාවටම අදළ දේවල් තමයි. නමුත් අවසානයේ ක්‍රමානුකූලව දක්වුවා. භාවනා පහාතබ්බා අන්තිමට බොජ්ඣංග භාවනාව ඒ විදියට කෙටියෙන් සලකාගන්න.

අපි සබ්බාසව සූත්‍රයේ සාරාංශ වශයෙන් අර කියාපු ආශ්‍රව ප්‍රභාණ ක්‍රම හතක් දක්වුවා. ඒක අවසාන කරන්නේ බුදුරජාණන් වහන්සේ යම් කිසි භික්ෂුවක් යම් ආශ්‍රවයන් දර්ශනයන්ගෙන් ප්‍රභාණ කළ යුතුද, ඒ ආශ්‍රවයන් දර්ශනයෙන් ප්‍රභාණ කලාද, යම් ආශ්‍රවයන් සංවරය තුළින් ප්‍රභාණය කළ යුතුද, ඒ ආශ්‍රවයන් සංවරය තුළින් ප්‍රභාණය

කළාද, පටිසේවන කියල කියන්නේ පාවිච්චිය තුළින් ප්‍රභාණය කළ යුතුද, පාවිච්චිය තුළින් ප්‍රභාණය කළාද, යම් ආශ්‍රවයන් ඉවසීම තුළින් ප්‍රභාණය කළ යුතුද, ඒ ආශ්‍රවයන් ඉවසීම තුළින් ප්‍රභාණය කළාද, යම් ආශ්‍රවයන් මග හැරීම තුළින් ප්‍රභාණය කළ යුතුද, ඒවා මග හැරීම තුළින් ප්‍රභාණය කළාද, යම් ආශ්‍රවයන් දුරු කිරීම තුළින් ප්‍රභාණය කළ යුතුද, ඒවා දුරු කිරීම තුළින් ප්‍රභාණය කළාද, යම් ආශ්‍රවයන් වැඩීම - භාවනාව - තුළින් ප්‍රභාණය කළ යුතුද, ඒවා වැඩීම - භාවනාව - තුළින් ප්‍රභාණය කළාද, ඒ හික්කුළු තණභාව ක්‍ෂය කළා. ඔක්කොම නීවරණ, ඔක්කොම සංයෝජන අනිත් පැත්ත හැරෙව්වා. රහත් වුනා. එතකොට අරහත්‍වයයි මේ සබ්බාසව සූත්‍රයේ කෙළවර.

ඊළඟට අපි දැන් මේ සූත්‍රය ගැන තව ටිකක් හිතන්න බලමු. ඒකෙ තව ගැඹුරට යන්න දේවල් තියනවා. දැන් මේ ආසව ගැනයි අපි කථා කළේ. ආසව කාමාසව, භවාසව, අවිජ්ජාසව, ඇතැම් තැන්වල දිට්ඨාසව කියල එකකුත් තියනවා. අපි කලින් සඳහන් කළානේ මත් කරවන ගතිය තුළ ඉදිරියට ගලාගෙන යන සවභාවයක් ඇති බව. කාමයන් තුළ පෙළඹීම් තුළ අර මත් වන ගතිය ඒකට තවත් පෙළඹවීම් එන ගතිය තියනවා. ඊළඟට දිට්ඨිය පිළිබඳවත් එහෙම තමයි. දීර්ඝ කාලයක් දිට්ඨිවල ඉන්න එක්කෙනෙක් ඒවායින් මුදගන්න බැහැ. ඒ තරමට ඒවායේ පටලැවිලා. ඇතැම් තැන්වල දිට්ඨාසව කියලත් කියනවා. නමුත් ඒක සාමාන්‍යයෙන් අවිද්‍යාවටම අයිතියි. භවාසව කියල කියන්නේ භවයේ පැවැත්ම කියන එකයි. පැවැත්ම පිළිබඳ තියන තෘෂ්ණාව - භව තෘෂ්ණාව - බොහොම බරපතල එකක්නේ. ඊළඟට අවිද්‍යාව අනුකාරයට කැමති බව, ආලෝකයට අකමැති බව අනුකාරයෙන් තමයි සතුටු වන්නේ. ආලෝකයට කැමති නැහැ. ඔය කියාපු කාමාසව, භවාසව, අවිජ්ජාසව, ඇතැම් තැන්වල දිට්ඨාසව කියලත් කියන බව සලකා ගන්න.

මන්න ඊළඟට තියනවා 'ඕස' කියලා වචනයක්. ඒක ඔය කිට්ටුවෙන් යන වචනයක්. ඔය දෙක අතරේ වෙනසක් අපි පෙන්වුම් කරන්න ඕන. මීට කලින් අවසථාවක යම්තමින් පෙන්වුම් කළා. දැන් මේ ඕස යන වචනයේ වටිනාකම කොයි තරම්ද කියනව නම්, ඒත් අර සංගීති කාරක මහ රහතන් වහන්සේලා කොතෙකුත් සූත්‍ර තියෙද්දීත් සංයුත් සඟියේ පළමුවෙනි සූත්‍රය හැටියට ඉදිරිපත් කළේ ඕස තරණ

සූත්‍රයයි. මෙහෙමයි කෙටියෙන් කියතොත්. රාත්‍රියේදී දේවතාවෙක් ඇවිල්ල බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අහනවා, කෙසේද නිද්‍රාකාණෙනි - මාර්ස - ඔබ මේ සැඩ වතුරෙන් එතර වුණේ? සැඩ වතුරු හතරක් තියනවා. කාමොස, භවොස, දිට්ඨොස, අවිජ්ජාස කියලා. කාම සැඩ වතුරු, භව සැඩ වතුරු, දිට්ඨි සැඩ වතුරු, අවිජ්ජා සැඩ වතුරු කියලා හතරක්. මේ ඕස හතරෙන් කොහොමද එතර වුණේ කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අහනවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ කියනවා, ඒක හරි ප්‍රභේලිකා විදියේ ගාථාවකින් පුවි පිළිතුරක් දෙන්නේ. මම 'අප්පතිට්ඨං අනායුභං' මේක සිංහලට නැගුවොත් 'මම නොනවතිමින් නොදඟලමින් සැඩ වතුරින් එතර වුණා.' මොකද එහෙම කිව්වේ කියලා ඇහුවහම දේවතාවට තව විස්තර කරනවා. මම මේ සැඩ වතුරේ නැවතුනහොත් ගිලා බහිනවා. දූගලුවොත් ගසාගෙන යනවා. ඒක නිසා මම නවතින්නේ නැතුව දඟලන්නේ නැතුව සිරුවෙන් එතර වුණා. ඒකයි සූත්‍රය. නමුත් මහ ගැඹුරු අර්ථයක් මෙතන තියෙන්නේ. අපි කලින් අවසථාවකත් පෙන්වා දුන්නා. මෙතනම මැදුම් පිළිවෙත තියනවා. මධ්‍යම ප්‍රතිපදාව. ඒකයි අපි ප්‍රායෝගික සාපේක්ෂක ආදී වචනවලින් පෙන්නුවේ. මේ කථාව ඕස පිළිබඳවයි.

දැන් අපි ආසව කියන වචනය මේකට කිව්වු කරන්න බලමු. දෙලපාරක් ළඟට ගියහම අපට පේනවා ඔහේ ගලාගෙන යන සැඩ වතුර පාරක්. අපට ඕනෑ වෙනවා මෙතනින් එතර වෙන්න. එතර වෙන්න මේකට අඩිය තිබ්බට පස්සේ අපට මේක ඕස හැටියට ගලායන වතුර හැටියට නොවෙයි පෙනෙන්නේ, ගලාඑන වතුරක් හැටියට. හිතල බලන්න. අපි අඩිය තිබ්බ හැටියේ අපේ තිබ්බ අඩියවත් විශ්වාස නැහැ. ගසාගෙන යනවා. ඊළඟ අඩිය තියන්නත් බැහැ. ඔහේ වතුර පාරට ගහගෙන යනවා. එතකොට අර එකම ඕසය දිහා බලන්නේ ගලාගෙන යන වතුරක් හැටියට නොවෙයි. ගලාගෙන එන වතුරක් හැටියටයි. අන්න ආසව පදය.¹ ආර්ය ශ්‍රාවකයා මේ සැඩ වතුර හතරෙන් එතර වීමේදී - මේ කියන ප්‍රවාහයෙන් - කොටින්ම අර මත් කරවන ගතිය කිව්වේ දීඝි කාලයක් මේ ගලාගෙන යන්නේ ඒකෙ තියන ප්‍රවාහ ශක්තිය නිසා. ඒ ප්‍රවාහ ශක්තියෙන් බෙරෙන්න පහසු නැහැ. මේ පින්වතුන් දන්නවනෙ බුදුරජාණන් වහන්සේ අන්න දෙකක් ගැන වදළා මුලදී කාමසුඛලලිකානුයෝගයේ යෙදිලා - මේ පින්වතුන්ට අමුතුවෙන් කියන්න දෙයක් නැහැනෙ. ඊළඟට නිගණ්ඨ මතය තිබුණ

නිසා ‘දුකෙතනෙව සුඛං අධිගන්තබ්බං’ කියලා දුකෙන්මයි සැප ලබන්නේ කියලා කයට දුක් දෙන්න හය අවුරුද්දක් අර විදියට දුෂ්කර ක්‍රියා කළා. ඒ අන්තයට ගියා. ඒ දෙකට මැදිහතියි බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ සොයා ගත්ත මැදුම් පිළිවෙත. එතකොට මෙතන නැවතීම තමයි කාමසුඛලලිකානුයෝගය. ඒක තුළ ගිලා බහිනවා - අපාය දක්වාම. ඊළඟට අර නිගණයයිත් කළා වගේ, බුදුරජාණන් වහන්සේටත් අන්තිමට තේරුනා - දූගලුවා, දූගලීම තුළින් ගසාගෙන ගියා. ඒ වෙනුවට සිරුවෙන් එතර වෙන්න ඕන. අන්න ඒ ටිකයි පින්වතුනි මේ සබ්බාසව සුත්‍රය තුළ තියෙන්නේ.

එතකොට මේ ‘සබ්බාසව සංවර පරියාය’ කිව්වෙ මොකද, වතුරට බැස්සට පස්සේ එතර වීමේදී - සමහර දේවල් ලෝකය පිළිබඳව කල්පනා කරල බලන කොට ඇතුළත් බැරි නැතිවත් බැරි තත්ත්වයක් තියෙන්නේ. ටිකක් හිතල බලන්න. මුල ඉඳලම කල්පනා කරල බැලුවොත් යම්කිසි දඹිනියක් අවශ්‍යයි අපේ ජීවිතයට. අර කියාපු දෘෂ්ටි අල්ල ගත්තොත් හැමදමක් ඒක තුළ කරකැවෙන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ කියල තියෙන්නේ සකකාය දිට්ඨියට යටවුණු පුද්ගලයා ගැන බල්ලගේ උපමාවෙන්. දූන් මේ බල්ල ගැට ගැහුවොත් එහෙම මොකක් හරි ලියක ලණුවකින් මේ බල්ල කරකැවෙනවා. කරකැවෙනවා. උාට ඉන් එහාට යන්න බැහැ. ඒ වගේ තමයි ‘අසසුතවා පුට්ඨජ්ජනෝ’ සා ගද්දල බද්දො’, බල්ලෙක් කණුවක බැන්දහම ඒක වටේම කරකැවෙනවා මිසක්, ඉන් මිදීමක් නැතුව වගේ සකකාය දිට්ඨිය ගත්තු කෙනාට මිදීමක් නැහැ. ඒ නිසා බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒ වෙනුවට වෙන සථාවරයක් දක්වුවා. වතුරාසී සත්‍යය. ඒකමයි පින්වතුනි - ‘සමමා දිට්ඨි පුබ්බංගමා’ සමමාදිට්ඨිය පෙරටු කර ගෙන අපි මේ ගමන යන්නේ. ඒ තමයි දිට්ඨිය මුල් වෙන හැටි. ඊළඟට එතන ඉඳල යන ගමනේදී අර වතුර පාරෙන් බේරෙන හැටි ඊළඟට හිතල බලන්න. මේ පින්වතුන් ‘සංවරා’ අපට ඇස් දෙක වහගෙන ඉන්න බැහැ. ඇතැම් බ්‍රාහ්මණයින්ගේ එහෙම මතයක් තිබුණා. ඉන්ද්‍රිය සංවරයයි කියන්නේ ඇසින් බලන්නේ නැහැ. කණින් අහන්නේ නැහැ. බුදුරජාණන් වහන්සේ ඒවා භාසායට ලක්කළා. එහෙම ඉන්න බැහැනේ.

ඒ වෙනුවට බුදුරජාණන් වහන්සේ කිව්වා නියම දෙරටු පල්ලෙක් වෙන්න, අවශ්‍ය තැනදී - ඒක තමයි 'පටිසංඛා යොනිසො.' නුවණින් කල්පනා කරල ඇස සංවර කර ගන්න. කන සංවර කර ගන්න, අන්න එහෙමයි ඒ මැදුම් පිළිවෙත. ඒ වගේම ආහාරය පිළිබඳව ඒත් බුදුරජාණන් වහන්සේ අන්තයට ගියානෙ. කොයිතරම් අර ශරීරය කාශ වෙනකම් සම්පූර්ණයෙන් ආහාරය ප්‍රතිකෂේප කරලා මහා දුෂ්කර ක්‍රියා කරලා තේරුම් ගත්තා මේක හරියන්නෙ නැහැ. ඒ වෙනුවට අපට ආහාර ගන්න වෙනවා. අන්න අවම අවශ්‍යතා සලකලා. ඒ සිව්පසය පිළිබඳව. දැන් කලින් සඳහන් කළ ඉන්ද්‍රිය සංවරය වගේ මේකට කියන්නේ ඥාන සංවරය කියලා. අතීතයේ ආචාර්යවරු දක්වනවා. නුවණින් සංවර වෙනවා ප්‍රත්‍යාවේක්‍ෂා කිරීම තුළින්, ආහාර තෘෂ්ණාව, රස තෘෂ්ණාව, ආදියට ගසාගෙන යන්නෙ නැතිවෙන්න. මේ මගේ කය පවත්වාගෙන යාම සඳහා 'හුදෙක්' අන්න 'යාවදෙව' පදය. හුදෙක් මේ බ්‍රහ්මචරියාවට උපකාරයක් වශයෙන් මම මේ ආහාරය ගන්නේ කියලා ඒකත් භාවනාවකට හරවලා. ඒක තමයි 'පටිසෙවනා' එතනදීත් හිතාගන්න ආහාර නොගෙන බැහැ. මේ නිවන් ගමන යන්න ඕන අර විදියට යම්කිසි දඬිනයක් පෙරටු කරගෙන. අන්න ඒක චතුරයා සත්‍යයෙන් දුන්නා. ඊළඟට ඒ ගමන යාමේදී අපට සිව්පසය අවශ්‍ය වෙනවා. චීවරය, ආහාරය, සේනාසනය, ගිලානප්‍රත්‍යය. අවම වටිනාකම ගැන සලකලා, අවශ්‍යතාව සලකලා පටිසංඛා නුවණින් මෙනෙහි කරමින් ගන්නවා. ඒ ආහාරය පිළිබඳව. ඊළඟට අනික් ඒව ගැනත් ඒ විදියට සලකන්න. අපි හිතමු පිණඩපාතෙ ගියා. ලැබුනෙ නැහැ. සංඝයා වහන්සේලාගේ ජීවිතයට එල්ල කරල බුදුරජාණන් වහන්සේ කියන්නේ. මොන හේතුවකින් හරි අපට සේනාසනයකුත් නැහැ. තවත් අඩුපාඩුකම් තියනවා. ඒවාට දයකයොත් එක්ක රණඩුවෙන්න ගිහිල්ලා තමුසෙලා මොකද මේ මහණවුණු අපව තමුසෙලා බලාගන්න එපායැ. එහෙම කියන්නෙ නැතිව ඒව දරාගන්න ශක්තියක් තියෙන්න ඕන. අන්න අධිවාසනා. පටිසෙවනා ඉවසීමත් අවශ්‍යවෙනව ඒකට. ඒ ඉවසන්නේ සීතල, උෂ්ණය, කුසගින්න, පිපාසය, මැසි මදුරු කරදර කැලැවේ ඉන්නකොට ඒව හැම එකක්ම. එපමණක් නොවෙයි මේ මනුෂ්‍යයින් කියන ඇනුම්, බැනුම් තවත් නොයෙකුත් දේවල්. ඒවා දරාගන්න වෙනවා. මොකද ඒවා දරා නොගැනීමෙන් කෙලෙස් උපදිනවානම් 'විසාතපරිලාහ' වෙහෙස දවලි උපදිනවා. ඒවා නැති කර ගැනීමට ඒ ඉවසීම පිළිබඳව. 'අධිවාසනා,'

හිතාගන්න අර කියාපු දේවල්ම තමයි විශේෂයෙන් ඉන්ද්‍රිය සංවරය ගැන කියනකොට මතක් කර ගන්න සාමාන්‍යයෙන් සඳහන් වෙනවා 'වකඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනසසා පාපකා අකුසල ධම්මා' දැඩි විෂම ලෝභයටත් දොමනසටත් අදළ පාපක අකුසල ධර්ම ගලා ඒම වැලැක්වීමටයි ඇස, කණ, නාසය, ආදිය සංවර කර ගන්නේ. ඒ වගේම මෙතෙන්දිත් ඉවසීම, ඒවා අපි සාමාන්‍යයෙන් අපි බලාපොරොත්තු වන දේවල් නමුත් බලාපොරොත්තු වන දේවල් නැති වුණහම ඒක තුළින් සිතේ 'විසාතපරිලාභ' කියලා කියන්නේ දොමනසට අදළ බලාපොරොත්තු කඩ වීම් තුළින් ඇතිවෙන වෙහෙස දැවිලි නැති කරන්නයි ඒවා දරා ගැනීමේ ශක්තිය, ඒ අධිවාසනා. ඒ වගේම සමහර දේවල් 'පරිවජ්ජනා' දැන් කැලෑවට යන්න ඕන භාවනා කරන්න, කැලෑවට යන්න වුණ පලියට මම යෝගාවචරයි කියලා අලි, කොටි, වලසුන් ඉස්සරහට යන්නෙ නැහැ. හැකිතාක් ඒ උවදුරු වලින් බේරලා ඉන්න උත්සාහ කරනවා. එපමණක් නොවෙයි පාපක මිත්‍රයින් වර්ජනය කරනවා. අගෝචර ස්ථාන වර්ජනය කරනවා. මොකද අපකීර්තිය එන්න පුළුවන් නිසයි. ඒ නුවණින් සලකලයි. ඒ පරිවජ්ජනා පහාතබ්බා.

ඊළඟට විනෝදනා පහාතබ්බා. ඒකත් පහසුවෙන් සලකගන්න පුළුවන්. සිතට එන සිතුවලි ධාරාවන් ගැන කල්පනා කරලා ඒවායේ ආදීනව සලකලා ඒවා දුරු කිරීම තුළින්. අන්තිමට කියන්නේ භාවනා පහාතබ්බා, සති, ධම්මවිචය, විරිය, පීති ආදී බොජ්ඣංග ධර්ම නොවැඩීම තුළින් යම් ආශ්‍රවයන් ඇති වෙනවා නම්, වැඩීම තුළින් ඒවා නැතිවෙනවා. මේ ඔක්කොම කියන්නෙ මොකටද අර වතුරෝසයෙන් එතර වීමට. වතුරෝසයෙන් එතර වීම කියලා කියන්නේ නිකම් බලාගෙන ඉන්න එකක් නොවෙයි. ඒකට බැහැලා එතර වන පුද්ගලයාටයි මේ ප්‍රශ්න තියෙන්නේ. ඒ ප්‍රශ්නවලට බුදුරජාණන් වහන්සේ පිළිතුර සබ්බාසව සුත්‍රයෙන් පෙන්නවා. ඒවා සංවර කරගන්න ක්‍රම. ඊළඟට මතක් කර ගන්න, අපි කලින් කියූ දෙයක්. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ දක්වන මැදුම් පිළිවෙත පිළිබඳව තියන ගැඹුර. මනසිකාරය කියන එක. අපි කලින් අවස්ථාවල මේ පින්වතුන්ට කියලා තියනවා නාමරූප-විඤ්ඤාණ ගැන කථාවේදී - ඒක මේ ධර්මයේ තිබෙන දෙයක් නොවේ - වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා, එසස, මනසිකාර කියන ඒ පස් දෙනාගෙන් මනසිකාරය බුදුරජාණන් වහන්සේගේ මැදුම් පිළිවෙතට උපකාර කර ගන්න බව. අපි අර

උපමාවට කිව්වේ යම් කිසි නඩුවකට සාක්කිකාරයෙක් නැත්නම් වග උත්තර කරුවන්ගෙන් කෙනෙකුට සමාව දීලා රජයේ සාක්කිකාරයෙක් කරගෙන ඒ කතන්දරය අහගන්නවා වගේ බුදුරජාණන් වහන්සේ කළේ නාම ධර්මවල මේ හැංගිලා ඉන්න මේ මනසිකාරයා - එයාම තමයි ලොකුම හොරා - අයෝනිසෝමනසිකාරයා හැටියට වේදනා, සඤ්ඤා, චේතනා, එසස, ඕව එකතු කරගෙන මෙව්වර කාලයක් අපව සංසාරේ අරගෙන ආවා. බුදුරජාණන් වහන්සේ එයාගෙම බෙල්ලෙන් අල්ලගෙන කිව්වා තමුසේ අපේ සාක්කිකාරයා වෙනවා. හැබැයි තමුසේ අයෝනිසෝ කම අත් හැරලා අද ඉඳලා යෝනිසො වෙන්න ඕන. අපි තමුසෙට සමාව දෙනවා කියලා අන්තිමට ඔන්න මිනිහගෙන් තමයි අපි ඔක්කොම එළිකර ගන්නේ. ඒ යෝනිසෝමනසිකාරය තමයි අපි කිව්වේ ප්‍රඥවේ මූල බීජයයි කියලා. ඒක නිසාම තමයි ඔය 'දසසනා පහාතබ්බා' ඒ ආකාරයට අයොනිසො, යොනිසො කියන එක වෙන් කරල අරගෙන ඒ ආශ්‍රයෙන් තමයි බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රතිපදවේ යෙදීමට අවශ්‍ය ධෙරියය අපට මතු කරල දුන්නේ. එහෙම නැත්නම් ස්ථාවරයක් නැහැ. මෙතනින් පටන් ගන්න බැහැ. මොකද අපි කලින් කියාපු කාරණය නැවත මතක් කර ගන්න.

ආශ්‍රව වලින් එකක් අවිද්‍යාවයි. නමුත් අවිද්‍යාව නිසයි ආශ්‍රව ඇතිවන්නේ. ඒ ඇතිවෙන එක මට්ටු කරන්නයි අපි මිච්ඡා දිට්ඨි වෙනුවට සමමා දිට්ඨි පෙරටු කරගෙන යෝනිසෝමනසිකාරයෙන්ම මේ ගමන යන්නේ. ඔන්න ඔය විදියට මේ ආශ්‍රවයන්ගේ ප්‍රතිපදවට අදාළ වටිනාකම් මේ ආශ්‍රයෙන් අපට හිතාගන්න පුළුවන්. ඒ මත් වීමේ ගතිය තුළ ලෝකයා දිගින් දිගටම කාම, භව, දිට්ඨි නැත්නම් අවිජ්ජා ඒවා තුළම ඒ පෙළඹවීමේ ශක්තිය වැඩියි. ඒවා කඩා ගන්නයි බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ආයඪී අෂටාංගික මාගීය ඉදිරිපත් කළේ. ඒකත් ආරම්භ වන්නේ සම්මා දිට්ඨියෙන්. සමමා දිට්ඨි, සමමා සංකප්ප, සමමා වාචා ආදී වශයෙන් සමමා සමාධියෙන් කෙළවර වෙන ඒ ප්‍රතිපදව. ඒකයි කිව්වේ ආයඪී අෂටාංගික මාගීයමයි ආශ්‍රව ඤය කිරීමේ ප්‍රතිපදව හැටියට ගන්න තියෙන්නේ. මේ ආසව වගේම ඕස කියන වචනයෙන් තියෙන්නේ දීඪී කාලයක් සංසාරයේ ආපු ඒ සත්ත්වයාගේ සාංසාරික පුරුදු ප්‍රවාහයන් කියල හිතාගන්න. සාංසාරික පුරුදු ප්‍රවාහයකටයි මේ ආශ්‍රව ඕස ආදී වචන යෙදිල තියෙන්නේ. ඒ ප්‍රවාහයෙන් මිදීම සැඩවතුරෙන් මිදීම වගෙයි. හරි අමාරුයි. ඒකයි කිව්වේ ඒකට බැස්සට

පස්සේ එක්කො ගහගන යනවා. එක්කො ගිලා බසිනවා. ඒ අන්ත දෙක බුදුරජාණන් වහන්සේගේ ධර්මයේ තියන ගැඹුරුම කාරණය. මැදුම් පිළිවෙත කියන්නේ ඒකයි. බුදුරජාණන් වහන්සේත් අත්දැකීම් තුළින් තේරුම් ගත්තා. එක අන්තයක ඉඳලා අනික් අන්තයට වැටුණා. අන්තිමටම තේරුම් ගත්තා. මේ ලෝකයේ යථා තත්ත්වය තේරුම් ගත්තට පස්සේ මේ සිව්පසය හා අනිකුත් දේ මේවා ඇතුළත් බැහැ නැතුවත් බැහැ. අන්ත එතනදී යෝනිසෝ කියන වචනය නුවණින් මෙනෙහි කිරීම. ඒක තුළින් තමයි යම් අවස්ථාවක සිරුවෙන්. නොනවතිමින් නොදැගලමින් වේගයෙන් ගලාගන යන වතුර පහරකට බැහැලා හරියටම ඔට්ටු අල්ලල කියන්න බැහැ මම මෙනත ඉඳලා හරියටම ඉරක් ඇන්ද වගේ අතනට යනවා කියලා. ඒකට බැස්සට පස්සේ වතුරටත් ඉඩ දෙමින් ටික ටික යන්න ඕන. පින්වතුන් මේව ගැන හොඳට කල්පනා කරල බලන්න. දිය පහරකින් එතර වන කෙනෙක් ඒකට ඉඩ දෙමින් යන්න ඕන. නමුත් ගමනත් යන්න ඕන. ඒක කපා ගෙන යන්න ඕන. අන්ත ඒ ශක්තියයි මේ ධර්මය තුළ තියෙන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේ මේ ටික නොයෙක් විදියට ධර්ම පද ගාථා ආශ්‍රයෙන් පෙන්නුම් කරල තියනවා. මේ ආශ්‍රවයන්ගේ ඕසයන්ගෙන් මිදුනහම කොතෙත්ටද යන්නේ. ඒක තමයි නිවන දිවයිනක් හැටියට දක්වල තියෙන්නේ. ඒ දිවයින, අර ඕසයන්ගෙන් එතර වූ තැන හැටියට දක්වනවා 'දීපං කයිරාථ මෙධාචී - යං ඔසො නාහිකීරතී'. 'මහණෙනි, නුඹලා දිය පහරවලට අනුවෙන්න නැති දිවයිනක් හදගන්න'. දිය පහරවලට අනුවෙන්න නැතිව ඕස කපාගෙන එතරට ගියා නම් යම් වේලාවක ඒ තැනැත්තා ඉන්නේ දිවයිනක. ඒ දිවයින මොකක්ද අරහත්ඵල විමුක්තිය. අපි නොයෙකුත් දේශනාවල මේ ගැන මතු කළා. මේ ගැන සඳහන් වන ඇතැම් සූත්‍ර තියනවා. 'එවං සමමා විමුත්තස්ස භික්ඛවෙ භික්ඛුනො භුසා වෙපි වක්ඛු විඤ්ඤාය්‍යා රූපා ආපාඨං ආගවෙඡය්‍යං අමිසසීකතමෙවසස විඤ්ඤාණං හොති ධීතං ආනෙඡ්ඡප්පතතං.' ඒ විමුක්ත සිත ඇති භික්ඛුවට ඇසින් දැකිය හැකි රූප රාශියක් 'ආපාඨය' කියන ඇසට පෙනෙන මානසට ආවේ වී නමුත් ඒවා තුළ ඒ සිත මිශ්‍ර වෙන්න නැහැ. අර ආශ්‍රව වලින් මිශ්‍ර වෙන්න නැහැ. 'අමිසසීකතමෙව ධීතං ආනෙඡ්ඡප්පතතං' ඒවට ගසාගෙන යන්න නැහැ. 'අනෙඡො' කියන වචනයෙන් කියන්නේ රහතන් වහන්සේලා හෙල්ලෙන්න නැහැ - 'තාදි'. ඒ වෙන්නේ අර දිවයිනට ගියාට පස්සේ. මොකද අර

සළායනනයන්ගෙන් ගලාගෙන එන අරමුණු ජය ගන්න තැනට හිත යොදල තියනවා. ඒකම තමයි 'සබ්බ සංඛාර සමථ' ආදී වශයෙන් අරහත් එල සමාධිය ගැන කියල තියෙන්නේ. සමහර තැන්වල ඒ රහතන් වහන්සේලා ගැන කියල තියෙනවා.

යසසාසවා පරිකබ්ණා - ආහාරෙව අනිසසිතො
සුඤ්ඤතො අනිමිතෙතාව - විමොකෙඛා යසස ගොචරො
ආකාසෙව සකුන්තානං - පදං තසස දුරන්තයං

මය ධම්මපදයේ ගාථාවක් අරහතන වර්ගයේ 'යසසාසවා පරිකබ්ණා' යම් රහතන් වහන්සේ කෙනෙකුගේ ආශ්‍රවයන් ක්‍ෂය වෙලාද 'ආහාරෙව අනිසසිතො' ආහාරය පිළිබඳ ඇල්මක් නැද්ද 'සුඤ්ඤතො අනිමිතෙතාව විමොකෙඛා යසස ගොචරො' ආහාරය පිළිබඳ ඇල්මක් නැත්තේ මොකද 'ගොචරො' කියල කියන්නේ ගොදුරු බිමනෙ. රහතන් වහන්සේලාගේ ගොදුරු බිම මොකක්ද ආහාරය නොවේ. 'සුඤ්ඤතො අනිමිතෙතාව' සුඤ්ඤතාව හා අනිමිතතාවය. අහල තියනවනෙ. සුඤ්ඤත, අනිමිත, අප්පණ්හිත කියන ඒ විමොකබ තුන - එතනයි නිවන තියෙන්නේ. අර කියාපු අරමුණුවලින් මිදුණු තැන. 'සුඤ්ඤතො අනිමිතෙතාව' ඒකයි උන්වහන්සේලාගේ නියම ගොදුරු බිම. රහතන් වහන්සේලා, බුදුරජාණන් වහන්සේලා ඉන්නේ ඒ ගොදුරු බිමේ. ජීවත් වීම අවශ්‍ය නිසා පමණක් පිණ්ඩපාතෙ අරගෙන එන හික්‍ෂුව හැර වෙන හික්‍ෂුවක් මා හමුවෙන්න එන්න එපා කියලා බුදුරජාණන් වහන්සේ කැලේට ගිහිල්ලා තුන් මාසයක් ඉන්නේ. මොකක්ද ගොදුර අර කියාපු සුඤ්ඤත, අනිමිත, අප්පණ්හිත. ඒ අවස්ථාවේදී එතනයි අර කිවුව දිවයින. එතන උපමාවක් දෙනවා. 'ආකාසෙව සකුන්තානං - පදං තසස දුරන්තයං' අහසේ පක්‍ෂියෙක් පියැඹුවහම ඒ පක්‍ෂියා ගිය පාර හොයාගන්න පුළුවන්ද? ඒ වගේ රහතන් වහන්සේලාගේ හිත කොහෙද යන්න කියල හිතාගන්න බැහැ. අරමුණක් නැහැ. ඒක තමයි 'අනාරම්මණං චිත්තං' කියන්නේ. ඇතැම් තැන්වල අපේ දේශනාවල සඳහන් කරල තියනවා, දෙවියන්, ශක්‍රයින්, බ්‍රහ්මයින් ඇවිත් වදිනවලු බුදුරජාණන් වහන්සේට මේ ආකාරයට

නමො තෙ පුරිසාජඤ්ඤ - නමො තෙ පුරිසුත්තම
යසස තෙ නාහිජානාම - යමපි නිසසාය ක්‍රියාසි

පුරිසෝත්තමයන් වහන්ස, අජාතිය පුරුෂයන් වහන්ස, ඔබ වහන්සේට නමස්කාර වේවා. ඔබ වහන්සේ යමක් නිසා ධ්‍යාන වඩනවද ඒ අරමුණ අපට පෙනෙන්නේ නැහැ. මොකද අනිමිතත අප්‍රසන්නිත සුඤ්ඤත - නිමිත්තක් නැහැ. ප්‍රණිධියක් කියන්නේ ආශාවක් නැහැ. සුඤ්ඤත කියන්නේ ආත්ම සංඥාවක් නැහැ. අන්න ඒ විමුක්ත තත්ත්වය තමයි දිවයින. එතකොට හිතාගන්න සැඩ වතුරු හතරෙන් එතර වෙලා අර ආශ්‍රව ශක්තියෙන් බේරිලා ගිහිල්ලා අන්තිමට රහතන් වහන්සේලා ගොඩ වැදෙන්නේ ඒ දිවයිනටයි. ඒ දිවයින තමයි උන්වහන්සේලාගේ විමුක්තිය කියල කියන්නේ. මොකද හේතු ව මෙලොවම හව නිරෝධයක් අත් දුටුවා. අරව සේරම හවය හා සම්බන්ධ දේවල්. ඔය වගේම වටිනා ගාථාවල් අතන මෙතන තියනවා. අපි එකක් විතරක් කියමු. සුඤ්ඤත භාරදොළ කියලා සූත්‍රයක් සූත්‍ර නිපාතයේ තියනවා. ඒකෙ සඳහන් වෙනවා

භවාසවා යසස වච්චරා ව
විධුපිතා අඤ්ඤා න සනති

ඒ රහතන් වහන්සේ ගැන කියන්නේ. මේ බුද්ධ වචනයක් 'භවාසවා යසස වච්චරා ව' ඒ රහතන් වහන්සේගේ භවාශ්‍රවයන් ඤය වෙලා. ඒ වගේම අමුතු වචනයක් තියනවා 'වච්චරා' කියල. වච්චරා කියන එක අටුවාවේ තෝරන්නේ පරුෂ වචනය කියලා. නමුත් අපේ අදහස නම් වච්චරා කියන්නේ මේ භාෂා ව්‍යවහාරයට හවයට ලෝකයට අයිති දෙයක්. එයින් මිදෙන්න වෙනවා. 'වච්චර' කියන්නේ වචන රොඩ්ඩ. මේ භාෂා ව්‍යවහාරයේ තියන පපඤ්ච. වචන රොඩ්ඩෙනුත් රහතන් වහන්සේලා මිදිලා.

ඒක තමයි උන්වහන්සේලා 'පපඤ්ච සඤ්ඤා සංඛා පහාන' කියල කියන්නේ. අපි මේ සඳහන් කරන්නේ කෙටියෙන්. ඇතැම් අවස්ථාවල උන්වහන්සේලා හිත යොදනවා අර ලෝක ව්‍යවහාරවලින් මිදුණු ඒ අනිමිතත තත්ත්වයට. එතන පඨවි, ආපො, තෙජො, වායො මොකුත් නැහැ. ඉර හඳ තාරකා නැහැ. යාමක් නැහැ, ඒමක් නැහැ. උපතක් නැහැ, මරණයක් නැහැ. ඔය කියන නිවන පිළිබඳ විස්තර මෙව්වර කාලයක් තෝර ගන්න බැරි වුනේ අර කියාපු දිවයින තේරුම් ගන්න බැරිවුන නිසයි. ඒ වෙනුවට ඒ කට්ටිය දිවයින කිව්වේ අර 'සියදෝර්ස් නිවනට' - මරණින් මතු වෙන එකක්. අපි පෙන්වල

දුන්නා රහතන් වහන්සේලා මෙලොවම අත්විඳින අර කියාපු ප්‍රත්‍යක්ෂ තත්ත්වයයි. භවාශ්‍රවචලින් කොටින්ම කියතොත් භාෂා ව්‍යවහාරය තුළ පවා කියන මිනිසුන් මූලා කරවන තත්ත්වයෙන් රහතන් වහන්සේලා මිඳිලා. සමහර තැන්වල මෙහෙම සඳහන් වෙනවා. ඒ රහතන් වහන්සේලාගේ විමුක්තිය පිළිබඳව 'සො කායොති පි න හොති, සා වාචාති පි න හොති, සො මනොති පි න හොති, ඛේතතං තං න හොති, වජ්ජුං තං න හොති, ආයතනං තං න හොති, අධිකරණං තං න හොති, යමපච්චයාසස් තං උප්පජ්ජති අජ්ඣාතනං සුඛ දුක්ඛං' ඇතුළතින් සැප දුක් ඇති වන කයක් කියන හැඟීමත් නැති වෙනවා. වචනය කියන හැඟීමත් නැති වෙනවා. මනස කියන හැඟීමත් නැති වෙනවා. එතකොට කය, වචනය, මනස තුළයි - මේ කාලෙ වචනෙන් කියනව නම් - ඔක්කොම 'ක්‍රියාකාරකම්' තියෙන්නේ. රහත් සිතේ එතකොට කයට තැනක් නැහැ, වචනවලටත් තැනක් නැහැ. මනසටත් තැනක් නැහැ. ඒ ටික තමයි අර නොයෙකුත් නසත්‍යාථීවත් වචන රාශියකින්, ප්‍රතිෂේධාථීවත් වචන රාශියකින්, නිවන ගැන සූත්‍ර රාශියක දක්වල තියෙන්නේ. ඒ විමුක්තිය වචනවලින් ප්‍රකාශ කරන්න බැරි මොකද? ලෝකයා භවය හා සම්බන්ධයි. යමක් ගැන ඇහුවොත් කියන්නේ ඒ භවයට අදාළ වචනවලින්. යම් අවස්ථාවක පූර්ණ විමුක්තිය වෙන්නේ මේ සියල්ලෙන් මිදුණු අවස්ථාවේදීයි.

භාෂා ව්‍යවහාරය වාග් ව්‍යවහාරය බුදුරජාණන් වහන්සේ පාවිච්චි කරනවා. ඒක තමයි අපි බොහෝ අවස්ථාවල කීව්වේ - තථාගතයන් වහන්සේ තමන් වහන්සේ පිළිබඳව පොට්ඨපාද සූත්‍රය අවසානයේ සඳහන් කරන්නේ. 'ඉතීමා ඛො චිත්ත ලොක සමඤ්ඤ ලොක නිරුත්තියො ලොක වොහාරා ලොක පඤ්ඤාතතියො යාහි තථාගතො වොහරති අපරාමසං' චිත්ත කියල ඒ පුද්ගලයාට අමතන්නේ, චිත්ත මේ ඔක්කොම ලෝක සමඤ්ඤ, ලෝක සම්මුති, ලෝක නිරුක්ති, ලෝක ව්‍යවහාර, ලෝක ප්‍රඥප්ති තථාගතයන් වහන්සේ ඒවා පාවිච්චි කරනවා. ඒවා ව්‍යවහාර කරනවා. නමුත් පරාමශීනය කරන්නේ නැහැ. දැඩිව ගන්නේ නැහැ. ඒක තමයි අපි කියන්නේ වැඩිහිටියො බබාගෙ භාෂාව පාවිච්චි කරන්න වගේ ලෝකයාගෙ භාෂාව පාවිච්චි කරනවා කියල. එතකොට ඒ භාෂාවට ගිය කල. එහෙම තමයි රහත් සිතේ සවභාවය. සාමාන්‍ය ලෝකයා අරමුණ හැටියට හිතන හැමදෙයක්ම ඉර, හඳ, තාරකා ඇතුළු පැවැත්ම

පිළිබඳ ඇතිවීම, නැතිවීම, චුති, උපපතති, දිව්‍ය ලෝක, බ්‍රහ්ම ලෝක ආදිය පමණක් නොවෙයි. කොටින්ම කියතොත් පඨවි, ආපො, තෙජො, වායො ආදී මහා භූත ධර්ම පවා - මනසින් මකා හැරියා.

දැන් ඔය විද්‍යාඥයින් මේ දැගලන්නේ මේ හතර මොකක්ද කියල දැනගන්නයි. මනසින් ඇත් කරලා සිතින් ඇත් කරලා අන්තිම කෙළවරට ගිහිල්ලා කරගන්න දෙයක් නැතුව ඒ විද්‍යාවටත් මේ කාලකන්නි විද්‍යාව කියල නිග්‍රහ කරන අවසථාවක් මේ ඇවිල්ල තියෙන්නේ. අන්න විද්‍යාවේ කෙළවර. ඒ විද්‍යාවේ අවසාන කෙළවර බුදුරජාණන් වහන්සේ පෙන්නුම් කරල දුන්න. 'මනො පුබ්බංගමා ධම්මා' ආදී වගයෙන්. අවසාන පරිච්ඡේදයෙන් බලනකොට ඒ රහතන් වහන්සේලාගේ භව නිරොධ විමුක්තිය අපට හිතාගන්න බැරි දෙයක්. මොකද එහෙම විමුක්තියක් නැත්නම් සැකයෙන් සැකය තුළනේ රහතන් වහන්සේලා - ටිකකට හිතාගන්න මේක මරණින් මතු නිවනක් නම් මැරෙන වෙලාවේ සැකයෙන්නේ ඉන්න වෙන්නේ. බුදුරජාණන් වහන්සේලා රහතන් වහන්සේලා මෙලොවම අත් දුටුවා භව නිරොධ තත්ත්වයක් අර කියාපු විදියට. භවයට අදළව යම්තාක් දේවල් තියනවා නම් පඨවි, ආපො, තෙජො, වායො, ආදී මහා භූත ධර්ම ඇතුළුව ඒ හැම එකක්ම මනසින් මකාහැරලා ඒකට කියන්නේ 'විරාජ්තා' ඒ පඨවි, ආපො, තෙජො, වායො කියන ඒ සංකල්ප පවා ඒවා නිසා ඇතිවන නොයෙකුත් දිව්‍ය ලෝක බ්‍රහ්ම ලෝක යාම් ඊම් ඒ හැම එකක්ම ඒවායේ හිස් බව ශුන්‍යත්වය බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රත්‍යක්ෂ කරගන්නා. ඒක තමයි විමුක්තිය කියන්නේ. අරහත් එල විමුක්තිය.

ඒක නිසා දැන් මතක්කර ගන්න අර ධම්ම පද ගාථාව අථවත්ව මෙනෙහි කර ගන්න. 'දිපං කයිරාථ මෙධාවි - යං ඔසො නාහිකීරති' නුවණැති පුද්ගලයා දිවයිනක් හද ගන්න, අර සැඩ වතුරු පහරට අනුවෙන්නේ නැති. අපි කෙටියෙන් කියන්න උත්සාහ කළේ, මේ සූත්‍ර විශාල ප්‍රමාණයක් කියන්න තියන නිසා. මේ පින්වතුන්ට අපට කියන්න තියෙන්නේ, දහසක් නයින් තේරුම් ගන්න බලන්න. අපි කියපු අනිත් දේවල් ආශ්‍රයෙන්. මේ කොයිවත් තම තම නැණ පමණින් තේරුම් ගත යුතු ධර්මයක්. තම තමන් කරන බණ භාවනා උගත් දේවල් වලින්ම පමණක් නොවෙයි. තම තමන් භාවනා මාගීයේ ඉදිරියට යන්න යන්න අපි මේ කියාපු දේවල් වැටහෙන්න පුළුවන්.

අද දිනත් මේ හැම කෙනෙක්ම මේ ප්‍රතිපදාවට නැඹුරු වෙලා සතිසමපඤ්ඤයේ පිහිටලා, යම් උසස් සීලයක පිහිටලා මේ බොහෝ දෙනෙක් අද දවස ගෙව්වා. එබඳු අවස්ථාවක මෙබඳු ධර්මය වඩා පැහැදිලිව තේරෙනවා. ඉදිරියටත් මේක උපකාර කරගෙන අර අපි කියාපු මැදුම් පිළිවෙත ප්‍රායෝගික - සාපේක්‍ෂක මූල ධර්මය අනුව යෝනිසෝ මනසිකාරය පෙරටු කරගෙන මේ ධර්ම මාර්ගයේ ඉදිරියට යමින් තමන් බලාපොරොත්තු වන උත්තමාර්ථයන් මේ ජීවිතය තුළම සෝවාන් සකදගාමී අනාගාමී අර්හත් කියන මාර්ග ඵල ප්‍රතිවේදියෙන් ප්‍රත්‍යක්‍ෂ කිරීමට මේ වචන කීපයත් උපකාර වේවා කියා ප්‍රාර්ථනා කරනවා. අවිච්ඡේද සිට අකනිටා දක්වා යම්තාක් සත්ඤා කෙනෙක් සිටිනවා නම් මේ ධර්ම දේශනාමය ධර්ම ශ්‍රවණමය කුසලය අනුමෝදන් වීමට, ඒ අනුමෝදන් වීම තුළින් අමා මහ නිවන ප්‍රාර්ථනීය බෝධියකින් සලසාගනිත්වා කියල මේ ගාථා කියා පින්දෙන්න.

‘එතතාවතා ව අමෙහති...’

- 1. බලන්න: පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය - පුස්තකාල මුද්‍රණය, 12 වන දෙසුම.

කතු හිමියන්ගේ සිංහල කෘති

සැ.යූ.: මෙම කෘති ලේඛනය සරලත්වයට මුල් තැන දුන් අංක අනුපිළිවෙලක් සහිතව සකස්වී ඇති බවත්, ලේඛනයේ අගභරයේ එන කෘති බොහෝ දුරට ගැඹුරු විය හැකි බවත්, පාඨකයින් දැනුවත් කිරීම් වශයෙන් සඳහන් කරනු කැමැත්තෙමි.

- සම්පාදක

1. තිසරණ මහිම
2. හිතක මහිම - 1
3. හිතක මහිම - 2
4. හිතක මහිම - 3
5. හිතක මහිම (1-3 වෙළුම්)
6. දිවි කතරේ සැඳෑ අඳුර
7. කය අනුව ගිය සිහිය
8. හිත තැනීම
9. පින් රුකෙක මහිම
10. අබිනික්මන
11. පිළිවෙතින් පිළිවෙතට
12. කයේ කතාව
13. මා-පිය උවැටන
14. ප්‍රතිපත්ති පූජාව
15. පැවැත්ම හා නැවැත්ම
16. කම් වක්‍රයෙන් ධර්ම වක්‍රයට
17. මෙන් සිතේ විමුක්තිය
18. ඇති හැටි දැක්ම
19. තපෝ ගුණ මහිම
20. සක්මනේ නිවන
21. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 1 වෙළුම
22. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 2 වෙළුම
23. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 3 වෙළුම
24. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 4 වෙළුම
25. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 5 වෙළුම
26. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 6 වෙළුම
27. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 7 වෙළුම
28. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 8 වෙළුම
29. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 9 වෙළුම

30. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 10 වෙළුම
31. පහන් කණුව ධර්ම දේශනා - 11 වෙළුම
32. විදසුන් උපදෙස්
33. භාවනා මාග්ගිය
34. උත්තරීතර හුදකලාව
35. සසුන් පිළිවෙත
36. චලන වික්‍රය
37. දිය සුළිය
38. බුදු සමය පුද්ගලයා හා සමාජය
39. නිවනේ නිවීම - පළමු වෙළුම
40. නිවනේ නිවීම - දෙවන වෙළුම
41. නිවනේ නිවීම - තෙවන වෙළුම
42. නිවනේ නිවීම - සිවුවන වෙළුම
43. නිවනේ නිවීම - පස්වන වෙළුම
44. නිවනේ නිවීම - සයවන වෙළුම
45. නිවනේ නිවීම - සත්වන වෙළුම
46. නිවනේ නිවීම - අටවන වෙළුම
47. නිවනේ නිවීම - නවවන වෙළුම
48. නිවනේ නිවීම - දසවන වෙළුම
49. නිවනේ නිවීම - එකොළොස්වන වෙළුම
50. නිවනේ නිවීම - පුස්තකාල මුද්‍රණය (1-11 වෙළුම්)
51. පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය - 1 වෙළුම
52. පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය - 2 වෙළුම
53. පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය - 3 වෙළුම
54. පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය - 4 වෙළුම
55. පටිච්ච සමුප්පාද ධර්මය - පුස්තකාල මුද්‍රණය (1-4 වෙළුම්)
56. ස්පඨියේ ආශවය
57. මනසේ මායාව
58. පැරණි බෞද්ධ චින්තාවේ සංකල්පය සහ යථාචාර්ය

නැවත මුද්‍රණය කරවීම පිළිබඳ විමසීම්:
 කටුකුරුන්දේ ඤාණනන්ද සඳහම් සෙනසුන් භාරය
 කිරිල්ලවලවත්ත, දම්මුල්ල, කරදන
 දුරකථනය: 0777127454
knssb@seeingthroughthenet.net

By The Same Author

1. Concept and Reality in Early Buddhist Thought
  2. Saṃyutta Nikāya – An Anthology
  3. Ideal Solitude
  4. The Magic of the Mind
  5. Towards Calm and Insight
  6. From Topsy-turvydom to Wisdom, Volume I
  7. From Topsy-turvydom to Wisdom, Volume II
  8. Seeing Through
  9. Towards A Better World
  10. Nibbāna – The Mind Stilled, Volume I
  11. Nibbāna – The Mind Stilled, Volume II
  12. Nibbāna – The Mind Stilled, Volume III
  13. Nibbāna – The Mind Stilled, Volume IV
  14. Nibbāna – The Mind Stilled, Volume V
  15. Nibbāna – The Mind Stilled, Volume VI
  16. Nibbāna – The Mind Stilled, Volume VII
  17. Nibbāna – The Mind Stilled, Library Edition
  18. Nibbāna and The Fire Simile
  19. A Majestic Tree of Merit
  20. The End of the World in Buddhist Perspective
  21. The Law of Dependent Arising, Volume I
  22. The Law of Dependent Arising, Volume II
  23. The Law of Dependent Arising, Volume III
  24. The Law of Dependent Arising, Volume IV
  25. The Law of Dependent Arising, Library Edition
  26. Walk to Nibbāna
  27. Deliverance of the Heart through Universal Love
  28. Questions and Answers on Dhamma
  29. The Miracle of Contact
  30. From The Wheel of Kamma To The Wheel of Dhamma
-

All enquiries should be addressed to:
Kaṭukurunde Ñāṇananda Sadaham Senasun Bhāraya
Kirillawala Watta, Dammulla, Karandana
Phone: 0777127454
knssb@seeingthroughthenet.net